

διάλογοι καταλλαγής

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ★ ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002 ★ Αριθμ. Φύλλου 66
ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ • GR - 73006 ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ

Η ΒΑΒΕΛ ΤΗΣ ΛΘΗΝΑΣ

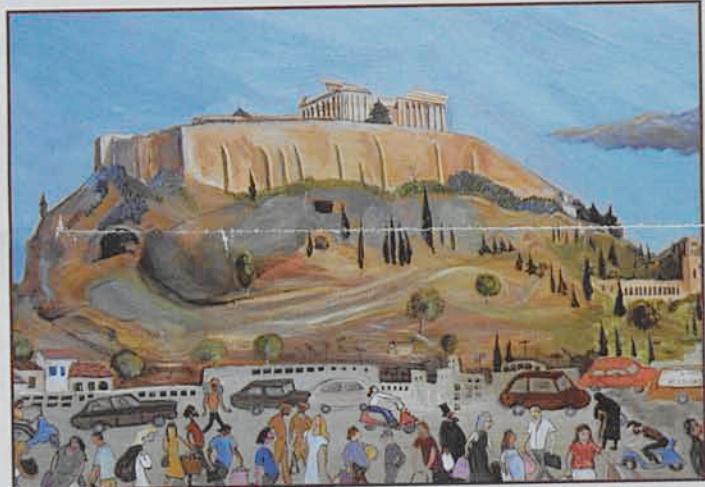
"Δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλώσσαν,
ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἔκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον" (Τεν. 11, 7).

Ετοι και ἐγίνε. Και η πόλη ονομάστηκε Σύγχυσις (Βαβέλ, στή. 9). Με αυτό τον τρόπο τιμώθησε ο Θεός την ύβρη των ανθρώπων, που θέλησαν να χτίσουν πύργο μέχρι τον ουρανό - τον πρώτο ουρανούστη της ανθρώπινης Ιστορίας! Κατέβηκε λοιπόν και "διεμέρισεν ἔθνη ὁ Υψιστος". Πολύ αργότερα, την ημέρα της Πεντηκοστής, κατήλθε το Πνεύμα το Άγιον στους Αποστόλους σαν γλώσσες πυρός. "Καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις" (Πράξ. 2) και οι άνθρωποι μπορούσαν πια να καταλαβαίνουν ο ένας τον άλλο και να διαφαίνεται η προοπτική για συνεννόηση και ενότητα της ανθρωπότητας.

Μερικούς αιώνες πριν από την Πεντηκοστή ο "σπερματικός λόγος", που το ίδιο αυτό Πνεύμα, "ὁ θησαυρός τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός", είχε επιδαφιλεύσει στον πεπτωκότα άνθρωπο, είχε καιροφορήσει εξαιρέτως και πλουσίως στουν Ελλήνων το γένος. "Τά μάλιστα ἔναύσματά τινα τοῦ λόγου τοῦ θείου λαβόντες Ἐλληνες", κατά τὸν Κλήμεντα Αλεξανδρείας, εισήλθαν στην προπαιδεία τῆς ἐν Χριστῷ ἀναπαύσεως. Τονώθηκε η ικανότητα "τῆς πρός τὸ ἀγαθόν οἰκειώσεως", η ενδόμυχη ροπή προς τὸ ἄγαπαν και ο πόθος για την αλήθη ει α που υποκρύπτουν τα ὄντα, τα φαινόμενα, τα δρώμενα. Έτοι διαμορφώθηκε ο πολιτισμός της δημοκρατίας, του λόγου και του διαλόγου. Καλλιεργήθηκε κατ' εξοχήν στην πόλη των Αθηνών, στην πόλη του Κλεισθένη, του Περικλή, του Σωκράτη, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη. Και εξακτινώθηκε μέχρι τὰ πέρατα της Οικουμένης ως μια από τις μεγαλύτερες προσφορές του Ελληνισμού προς ολόκληρη την ανθρωπότητα!

Πώς εμφανίζεται αυτός ο πολιτισμός στην πόλη των Αθηνών σήμερα;

Όλοι ισχυρίζονται πως οι πρόσφατες εκλογές έστειλαν μήνυμα. Κανείς δεν ομολογεί ότι το έλαβε. Άρα έπεσε στο κενό! Και πώς να μην πέσει, όταν οι πολλοί παραδέχονται, πως η γλώσσα τους είναι ψυχρή και "ξύλινη", όπως ξύλινα, αν όχι πήλινα - εύθραυστα - είναι και τα πό-

Έργο της Σοφίας Κεφαλά από το πρόγραμμα της ΟΑΚ
Πρόσωπο προς Πρόσωπο.

δια μιας δημοκρατίας, που υποβάλλεται συνεχώς σε αφαίμαξη των ζωτικών της χυμών: Τα πολιτικά Κόμματα, ο θεμελιώδης αυτός θεσμός της δημοκρατίας, αντί να προάγουν και να εκπαιδεύουν το λαό στην αναζήτηση και την εύρεση της αλήθειας δια του υγιούς λόγου και του υπεύθυνου διαλόγου και στην τόνωση του κοινωνικού μας ιστού, κοιμιατίζουν και την αλήθεια και το λαό και μας παιδεύουν με την ακάτασχετη φλυαρία της δήθεν επικοινωνίας, όπως λέγεται τώρα επί το ευπρεπέστερον η προπαγάνδα. Από κοντά και η στομφώδης διανόηση του κενού λόγου, ο οποίος εκφράζεται ενίστε και από τον ίδιο τον άμβωνα, με εμφανή την ένδεια όσον αφορά στα στοιχεία που προάγουν την καινότητα της ζωής. Μας προσφέρεται λοιπόν ένας "πολιτισμός" της πλήρους, ίσως και σκόπιμης συγχύσεως, της νέας Βαβέλ!

Η Ορθόδοξη Ακαδημία Κοίτης, τόπος και προπαντός τρόπος άσκησης του διαλόγου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών αρχών του, τις οποίες διαμόρφωσαν οι πρόγονοί μας και με καλλιέργεια της διαλογικής διαπροσωπικής αναστροφής κατά τό πνεύ-

μα του Ευαγγελίου, αισθάνεται την ανάγκη, να απευθύνει από τη θέση αυτή διαμαρτυρία για τον ακραίο εντονότητα της αλών, και παράλληλη σχέση για έλεος υπέρ του λαού. Απευθυνόμαστε, μεταξύ άλλων, στους οραδιοφωνικούς και μάλιστα στους τηλεοπτικούς σταθμούς του κέντρου με εμβέλεια εθνική ή και πέραν αυτής, Γιατί σχεδόν σε καθημερινή βάση οι περισσότεροι από αυτούς πρωταγωνιστούν δυστυχώσεις στον ευτελισμό. Λίγο - πολύ με τα ίδια πάντοτε πρόσωπα και τις ίδιες μεθόδους ή μεθοδεύσεις αντιμάχονται τα βασικά στοιχεία του διαλόγου, βαθαίνουν τη σύγχυση και προσφέρουν χειρότερη υπηρεσία στην τόσον αναγκαία δημοκρατική παιδεία του λαού, στην υπεύθυνη πληροφόρηση, στην ακόμη πιο επιτακτική ανάγκη για ασκηση σόλων μας στην από κοινού αναζήτηση της αλήθειας. Δεν έχει καμία σχέση με τον διάλογο και δεν προσφέρει τίποτε η προσέλευση σ' αυτόν ανθρώπων, προε-

τοιμασμένων καί πείσμονα αποφασισμένων να κλείνουν το στόμα των άλλων, να έχουν διαρκώς ανοιχτό το δικό τους και τ' αυτιά τους κλειστά. Οι συντονιστές αυτών των "διαλόγων" κατέχουν προφανώς την τεχνική της συν(ν)-ξήτησης, αδυνατούν όμως (μερικοί υποψιάζονται πως δεν θέλουν καν ή διτά ...αφεντικά δεν τους αφήνουν) να την επιβάλλουν. Οι ελάχιστες καλές εξαιρέσεις επιβεβαιώνουν δυστυχώς και εδώ τον κανόνα. Το θλιβερό και καθημερινά επαναλαμβανόμενο αποτέλεσμα είναι, να μην ακούει ο ένας τη φωνή του άλλου και οι τηλεθεατές να μην προσλαμβάνουν σχεδόν τίποτε από τα λεγόμενα και να αισθάνονται, ότι οι διαλεγόμενοι τους περιφρονούν βάναυσα ή προκαλούν σκόπιμα τη βαθύλωνα σύγχυση, επειδή δεν έχουν να πουν τίποτε για την ουσία των προβλημάτων του λαού, ούτε να δειξουν κάποια διέξοδο στα τόσα αδιέξοδά του.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2002

ΙΟΥΛΙΟΣ

1. Μέλη της Ενορίας Παντανάσσης Καλλιθέας.
4. Μέλη της Ενορίας Αγ. Νεκταρίου Χαϊδαρίου.
5. Ομάδα ΚΑΠΗ από την Πάτρα.

1704 9.-15. Βιολογικό συνέδριο

Tο 2° Διεθνές Συνέδριο για το βακτήριο Wolbachia (Βολμπάκια) διοργανώθηκε στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του συνέδριου ήταν ο Κώστας Μπούρτζης, Επίκουρος Καθηγητής Μοριακής Βιολογίας και Βιοχημείας του Τμήματος Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Συνεργαζόμενος Ερευνητής του Ινστιτούτου Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας. Στο συνέδριο συμμετείχαν περισσότεροι από 120 σύνεδροι από την Ευρώπη, Αμερική, Ασία και Αυστραλία. Στα πλαίσια του συνέδριου παρουσιάστηκαν σημαντικές ερευνητικές εργασίες, που οίχγουν φως στις συμβιωτικές σχέσεις που αναπτύσσει το βακτήριο μέσω του ελέγχου των αναπαραγωγικών λειτουργιών των ξενιστών του. Το φάσμα των ξενιστών περιλαμβάνει νηματώδεις και έντομα, που είναι φορείς σημαντικών ασθενειών και παράσιτα γεωργικών καλλιεργειών. Σκοπός των ερευνητών είναι να χρησιμοποιήσουν τις συμβιωτικές σχέσεις που αναπτύσσει το βακτήριο Wolbachia για την ανάπτυξη νέων, φιλικών προς το περιβάλλον, βιοτεχνολογικών μεθόδων καταπολέμησης των βλαβερών εντόμων και νηματώδων, ώστε να σταματήσει η χοήση των βλαβερών χημικών ουσιών.

Ο Καθηγ. Κών/νος Μπούρτζης

9. Γονείς και μαθητές του Παιδικού Σταθμού Προφήτη Ηλία του Δήμου Τεμένους Ηρακλείου.
11. Ομάδα από την Ενοριακή Νεανική Εστία του Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πενταλόφου Θεσσαλονίκης.
11. Ομάδα από το Δημαρχιακό Διαμέρισμα Πειραιώς, που φιλοξενείται στον Ξενώνα "ΔΙΚΤΥΝΑ" της Δημοτικής Επιχείρησης Κολυμπαρίου, συνοδευόμενη από τον Διευθυντή της Επιχείρησης *I. Χριστοδουλάκη*.
11. Η Διακομματική Επιτροπή της Ισπανικής Γερουσίας για τη μελέτη της Μεσογειακής Δίαιτας, με επικεφαλή τον Ισπανό Γερουσιαστή *Φραντσές Χαβιέ Μαρκόν* και συνοδό τον *N. Ψυλλάκη*, επισκέπτονται την ΟΑΚ στα πλαίσια διήμερης ενημερωτικής επίσκεψής τους στο Ν. Χανίων.
24. Μέλη ΚΑΠΗ από το Ηράκλειο.
24. Ομάδα Αγιογράφων, την οποία συνόδευε ο Αγιογράφος *Γ. Μακράκης*.

1705 24.-26. Νεώτερες εξελίξεις και ανάγκη συνεργασίας στη Βιοϊατρική έρευνα

Διεθνές συνέδριο για θέματα Βιοϊατρικής το οποίο οργανώνει η Ελληνο - Γερμανική Ακαδημία Βιοϊατρικών Έρευνών, σε συνεργασία με την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης. Η Ακαδημία Βιοϊατρικής ιδρύθηκε πρόσφατα με πρωτοβουλία Ελλήνων και Γερμανών Καθηγητών Ιατρικής πρωτίστως, αλλά και άλλων Κλάδων. Πρόε-

Ο Καθηγ. Παναγιώτης Καράνης

δρος της νεοσύστατης Ακαδημίας είναι ο Παναγιώτης Καράνης, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας, Γενικός Γραμματέας δε ο Πάρις Γρηγοριάδης, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Ντύσσελντορφ. Η Ακαδημία εδρεύει στη Βόνη και έχει ως σκοπό την προαγωγή των βιοϊατρικών ερευ-

νών με μέτρο και κριτήριο τον σεβασμό και το απαραβίαστο του ανθρώπινου προσώπου. Αποβλέπει επίσης στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ Γερμανών και Ελλήνων επιστημόνων, οι οποίοι εργάζονται στη Γερμανία ή έχουν επιστρέψει στην Ελλάδα μετά τις σπουδές τους στη Γερμανία, καθώς και στη συνεργασία σε διεθνές επίπεδο.

Είναι φανερό πλέον, ότι η ταχύτατη πρόοδος στις βιοϊατρικές έρευνες και εφαρμογές επιβάλλει τόσο τη διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ των εξειδικευμένων επιστημόνων σ' αυτόν τον τομέα, όσο και τον διάλογο με επιστημονές άλλων κλάδων και με κοινωνικούς φορείς, προκειμένου, μέσα από την ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και αντιλήψεων, να προκύπτει το άριστο δυνατόν αποτέλεσμα κατά την αξιοποίηση των νέων ευκαιριών, αλλά και κατά την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων και διλημμάτων ηθικής μορφής. Στο πλαίσιο αυτό νοείται και η συνεργασία των ως άνω δύο οργανωτών του συνέδριου, η θεματολογία του και η ποικιλία των θεμάτων που αναπτύχθηκαν από τους είκοσι και πλέον ειδικούς εισηγητές.

Κατά τη δεξιώση υποδοχής τους συνέδρους χαιρέτησε ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ Αλέξ. Κ. Παπαδερός, ο

οποίος εξήρε την όλη προσπάθεια και τη σημασία της συνεργασίας της Ακαδημίας Βιοϊατρικής με την Εκκλησία μέσω της Ορθοδόξου Ακαδημίας. Η Ελληνο-Γερμανική Ακαδημία, έχοντας υπόψη την προσωπικότητα και το έργο του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου, μάλιστα δε τον άγωνα του υπέρ των Ελλήνων της Γερμανίας τον καιρό της δικτατορίας και μετέπειτα, ετίμησε αυτόν σε ειδική τελετή με την επίδοση πλακέτας σεβασμού και ευχαριστίας. Ανάλογη πλακέτα επιδόθηκε επίσης στον εξ Αυστραλίας διαπρεπή Καθηγητή Γ. Παξινό για την εξαίρετη προσφορά του στην παγκόσμια βιοϊατρική έρευνα.

Wothe Maurice (Βερολίνο). Ο νεώτερος των εισηγητών στο συνέδριο

27. Μαθητές του Καναδικού Λυκείου της Ελλάδας, που λειτουργεί για πρώτη φορά εφέτος στο 7ο Ενιαίο Λύκειο Χανίων. Τους μαθητές συνόδευε ο Στ. Κατσίποδας, Δ/ντής του Σχολείου. Η συζήτηση των ανωτέρω με τον Γεν. Διευθυντή της ΟΑΚ και τους συνεργάτες του έδειξε, μεταξύ άλλων, τα περιθώρια στενής συνεργασίας στο μέλλον, ιδίως στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας (ΕΚΝ), Παραρτήματος της ΟΑΚ στα Νωπήγεια Κισάμου.

1706 30. Η Ορθόδοξιά χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα νέων από τη Γερμανία.

1707 31./ 7 - 6./ 8 Χοροθεραπεία

Το πρόγραμμα αυτό, σε μορφή Εργαστηρίου, έχει ως αντικείμενο την ψυχοθεραπευτική δυναμική της μουσικής και των χορών της Κρήτης, τους οποίους έχουν μελετήσει επισταμένων και αξιοποιούν με τέχνη και υπευθυνότητα οι ειδικοί του προγράμματος Brigitte Gerstgrasser και Pavlo Eckert, σε συνεργασία με την Godlind Bigalke, Διευθύντρια της Ευαγ. Ακαδημίας του Bad Boll.

Α Υ Γ Ο Υ Σ Τ Ο Σ

1708 1.- 7. Ορθόδοξη και δυτική πνευματικότητα

Σημαντικό θεολογικό συνέδριο, που ασχολήθηκε με θέματα Αγίας Γραφής και πνευματικότητας, όπως αυτή βιώνεται στην Ορθόδοξη και στη Δύση (παράδοση των Μεθοδιστών). Μετείχαν διακεκριμένοι Καθηγη-

τές Ορθοδόξων και άλλων Θεολογικών Σχολών από διάφορες χώρες. Από ελληνικής πλευράς εισηγήσεις έκαμπαν οι Καθηγητές Πέτρος Βασιλειάδης και Γεώργιος Μαρτζέλος.

7. Ομάδα από το Αγρίνιο.
 10. Μέλη της "Φιλοπρόδης Ένωσης Ξάνθης" (Χορευτικό Εργαστήρι).

1709 14.-21. Χοροθεραπεία.

Δεύτερο Σεμινάριο (βλπ. 1707)

1710 17. Παγκρήτια Σύναξη Νέων Κρήτων Επιστημόνων

Οπως είναι γνωστό, ένα από τα προγράμματα που καθιέρωσε η ΟΑΚ από την αρχή της λειτουργίας της αποβλέπει στη συνεργασία του ίδρυματος με Κρήτες σπουδαστές και φοιτητές, στους οποίους δόσαμε πάμπολλες ευκαιρίες, να συναντηθούν, να γνωρισθούν, να ανταλλάξουν εμπειρίες, έγνοιες και ελπίδες. Η παραπάνω Ημερίδα είχε τον ειδικότερο σκοπό, να φέρει σε επαφή νέους Κρήτες Επιστήμονες, που έχουν ολο-

κληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές οποιουδήποτε κλάδου, ή βρίσκονται σε προδιδακτορικό η πρόσφατο μεταδιδακτορικό στάδιο. Η συζήτηση της πρώτης αυτής ολιγομελούς ομάδας με τον Γεν. Διευθυντή και στελέχη της ΟΑΚ επιβεβαίωσε τη χρησιμότητα και την ανάγκη της συνάντησης. Συμφωνήθηκε η συνέχιση και διεύρυνσή της.

21. Ομάδα από το Νομό Λασιθίου, που φιλοξενείται στον Ξενώνα της Δημοτικής Επιχείρησης Κολυμπαρίου.

1711 23. "ΦΩΤΟΜΑΧΙΑ"

Με την ευκαιρία της ονομαστικής εορτής του Προέδρου της ΟΑΚ, Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου δόθηκε θεοσπίτης πιάνου του Σπύρου Σουλαδάκη, ο οποίος ερμήνευσε, σε παγκόσμια πρώτη παρουσίαση, και το έργο του *Κώστα Δ. Κακαβελάκη* υπό τον τίτλο ΦΩΤΟΜΑΧΙΑ, αφιερωμένο στον εορτάζοντα Σεβασμιώτατον, ο οποίος, παρά τον μόχθο της ημέρας, παρακολούθησε την εκδήλωση και ευλόγησε τους νέους μουσικούς. Την εκδήλωση εστήριξαν η ΟΑΚ και οι Δήμοι

Κολυμπαρίου και Κισάμου. Την καλλιτεχνική επιμέλεια είχε το ελληνικό τμήμα της διεθνούς κοινότητας MOTSAPT. Η ΟΑΚ, που από την αρχή της λειτουργίας της έδωσε έμφαση στην ενθάρρυνση της θεατρικής παιδείας και της όλης καλλιτεχνικής προαγωγής στην Κρήτη, υποδέχθηκε με δικαιολογημένη τιμή και αισιοδοξία τα δύο νέα Κρητικόπουλα, η επιστημονική γνώση και η μουσική καλλιέργεια των οποίων επιτρέπει να αναμένουμε αγλαούς αριθμούς από την περαιτέρω πορεία τους.

30. Ομάδα νέων από την Ενορία Αγίων Πάντων Καλλιθέας.

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ

4. Ομάδα από τον Δήμο Σιάτιστας, με επικεφαλής τον Δήμαρχο Σπυρ. Γκόγκο επισκέπτεται το Ίδρυμα και ενημερώνεται για το έργο του. Ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ, υποδεχόμενος τους φιλοξενούμενους, αναφέρθηκε με συγκίνηση στις επισκέψεις του στα Σιάτιστα κατά τη διάρκεια των σπουδών του στη Θεοσαλονίκη, προκειμένου να δόσει διαλέξεις και να κηρύξει τον λόγον του Θεού, ανταποκρινόμενος σε προσκλήσεις του αιοιδίμου Μητροπολίτου Ιακώβου κατά τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '50. Η επίσκεψη της Ομάδας στην περιοχή μας έγινε προκειμένου να αποδοθεί φόρος τιμής στους 118 εθελοντές Κισαμίτες και στον καταγόμενο από τη Σπηλιά Κισάμου Αρχηγό τους Μ. Αναστασάκη, που έλαβαν μέρος στη Μάχη της Σιάτιστας (4. Νοεμβρίου 1912) και σε άλλους αγώνες υπέρ της Μακεδονίας, όπως και τόσοι άλλοι Κρήτες.

6. Μέλη του ΚΑΠΗ Αγίου Νικολάου Λασιθίου.

1712 7.- 14. ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ :

Κρίσιμα ερωτήματα

Κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με τις θεμελιώδεις ιδιότητες του χώρου και του χρόνου, καθώς και με τις σημαντικές κοσμολογικές τους συνέπειες συζητούνται

σε διεθνές συνέδριο με θέμα "Κβαντική Βαρύτητα και Στοχαστική Γεωμετρία" ("Quantum Gravity and Random Geometry"), στα πλαίσια ειδικού Ευρωπαϊκού Προγράμματος ("Discrete Random Geometry: from solid state physics to quantum gravity").

Από ελληνικής πλευράς στο Πρόγραμμα μετείχε το Ινστιτούτο Πυρηνικής Φυσικής του ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος", με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγ. Γ. Σαββίδη, ο οποίος ήταν και ο οργανωτής του συνεδρίου.

Κύριο αντικείμενο ήταν η δημιουργία της θεωρίας της βαρύτητας και οι προσπάθειες να ενωθεί η θεωρία της βαρύτητας με την κβαντική μηχανική. Συζητήθηκε επισταμένως η γωνιερική (γωνία + έδρα) θεωρία χορδών, την οποία άρχισε να αναπτύσσει ο Καθηγ. Γ. Σαββίδης όταν εργαζόταν ως Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης (1993 - 1996).

Σκοπός αυτού του Ευρωπαϊκού Προγράμματος είναι να διευκολύνει τη συνεργασία μακράς διάρκειας μεταξύ νέων επιστημόνων από πολλές χώρες της Ευρώπης.

Εκτός από τους Έλληνες συνέδρους μετείχαν επιστήμονες από την Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Ισπανία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Νέα Ζηλανδία, Ολλανδία, Πολωνία, και Σουηδία.

12. Ομάδα από την Κάρυστο Ευβοϊ- 16. Μέλη ΚΑΠΗ του Δήμου Χερσο- 16. Ομάδα από την Αθήνα.
ας. νήσου.

1713 18-21. Συνέπειες της 11ης Σεπτεμβρίου: Η περίπτωση των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Υπερασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από όλο τον κόσμο συναντήθηκαν στην Κρήτη, προκειμένου να συζητήσουν τις συνέπειες των γεγονότων τις 11ης Σεπτεμβρίου για τη δική τους δραστηριότητα. Σαράντα πέντε διακεκριμένα πρόσωπα, που μετέχουν ενεργά στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλοι ειδικοί από διάφορες χώρες εκτίμησαν από κοινού τη ζημία που έχει προκληθεί παγκοσμίως σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διερεύνησαν δυνατότητες για την προαγωγή του σεβασμού των κατά τη διεξαγωγή του αγώνα κατά της τρομοκρατίας. Τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συμπεριλαμβάνουν τον χωρίς διάκριση χαρακτηρισμό ως "τρομοκράτη" οποιουδήποτε ανθρώπου, ο οποίος αντιτίθεται στο status quo, καθώς και τους υπερβολικά μεγάλους περιορισμούς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων με επίκληση των μέτρων κατά της τρομοκρατίας.

Στη συνάντηση, πού όπως είχαμε προγραμματίσει, έγινε ένα χρόνο μετά, είχαμε δόσει τον τίτλο: "Το σοκ της 11ης Σεπτεμβρίου και τα επακόλουθά του. Η περίπτωση των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων". Η συνάντηση οργανώθηκε από την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, που υπέβαλε σχετική αίτηση χρηματοδότησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την οποίαν ενέκρινε. Ακολούθησε στενή συνεργασία μας με το Ίδρυμα Martin Ennals και υποστήριξη της προσπάθειας από το Ίδρυμα NOVIB της Ολλανδίας, το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το Γραφείο του ISHR για τους Προασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Γενεύη) και το Παρατηρητήριο για την Προστασία των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Παρίσι) - που είναι ένα κοινό πρόγραμμα του FIDH και του OMCT.

Οι σύνεδροι προκρίθηκαν με δεδομένη την αφοσίωσή τους στην εργασία τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα στις χώρες τους, αλλά και τη διάθεσή τους για συνεργασία, όπου αυτό είναι εφικτό. Προσήλθαν από την

Ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ καλωσορίζει τους συνέδρους (από αριστερά), Hans Thoolen, A. Μαραγκοπούλου, R. Archer.

Ελλάδα και άλλες χώρες, όπως: Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Γιουγκοσλαβία, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ιορδανία, Ισραήλ, Κίνα, Κογκό Μπράζαβιλ, Κολομβία, Μαλαισία, Μεγάλη Βρετανία, Νιγηρία, Πακιστάν, Παλαιστίνη, Ρωσία, Σριλάνκα, Τανζανία και Τουρκία. Μετείχαν επίσης ειδικοί από διεθνείς φορείς και Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις, περιφερειακοί διακυβερνητικοί φορείς, όπως η Αφρικανική Επιτροπή για τα Δικαιώματα Ανθρώπων και Λαών και η Παναμερικανική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, καθώς και εκπρόσωπος του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών. Η Hina Jilani, Ειδική Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε. για τους Υπερασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εμποδίστηκε την τελευταία στιγμή να προσέλθει, λόγω άλλων επειγουσών υποχρεώσεων.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

* Γενική επίδραση

Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 έχουν δημιουργήσει καταστάσεις, εντός των οποίων έχει γίνει δυσχερέστερη η εκτέλεση του έργου των Υπερασπιστών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (**ΥΑΔ**). Με βάση το δεδομένο αυτό οι σύνεδροι κατέληξαν σε ορισμένες γενικές επισημάνσεις:

Οι άμεσες συνέπειες της 11ης Σεπτεμβρίου στις δραστηριότητες των ΥΑΔ επικεντρώνονται σε ένα περιορισμένο αριθμό κρατών. Σε αυτές τις χώρες νέοι και συχνά ιδιαίτερα παρεμβατικοί νόμοι ή διοικητικές

διαδικασίες μελετώνται ή έχουν ήδη θεσπισθεί από τις κυβερνήσεις για την προστασία της εθνικής ασφαλείας. Σε μερικές από αυτές τις χώρες τα νομοθετικά όργανα έδρασαν αποτελεσματικά στο να ελαχιστοποιήσουν την υιοθέτηση μέτρων που περιορίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το έργο των ΥΑΔ. Επίσης μερικές φορές, στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα εθνικά δικαστήρια, μετά την 11η Σεπτεμβρίου, έχουν επιτυχώς αντικρούσει τη νέα νομοθεσία, καθώς και τα διοικητικά μέτρα και τις κυβερνητικές πρακτικές και έχουν ζητήσει τον τερματισμό μερικών καταχρηστικών πρακτικών που περιορίζουν το έργο των ΥΑΔ.

Άλλού π διεθνής εκστρατεία εναντίον της τρομο-

κρατίας, έχει δόσει νέες δικαιολογίες σε καταπιεστικές κυβερνήσεις για την υιοθέτηση πρακτικών, οι οποίες παραβιάζουν ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά οι συνέπειες για τους ΥΑΔ είναι συνήθως πιο έμμεσες. Μέσα στο υπάρχον κλίμα της αντιτρομοκρατίας και προστασίας της εθνικής ασφάλειας σε αυτές τις χώρες τα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα που εμποδίζουν το έργο των ΥΑΔ είτε υπόρχαν ήδη και απλώς ενισχύθηκαν, είτε ήταν νόμοι και μέτρα τα οποία ορισμένες κυβερνήσεις ήθελαν έτσι και αλλιώς να εισαγάγουν και τώρα αυτό μπορούσε να γίνει με λιγότερη αντίδραση.

Ο αριθμός των αυθαίρετων κρατήσεων, των περιπώσεων άρνησης του *habeas corpus* και των μεροληπτικών δικών αυξήθηκε, ενώ οι παράνομες επιτροπές, οι περιορισμοί στην ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, οι μη εντεταλμένες κατασχέσεις κεφαλαίων, οι απελάσεις και τα μέτρα άμεσων απομακρύνσεων χωρίς τις απαραίτητες διαδικαστικές εγγυήσεις είναι μεταξύ των πλέον προβληματικών πεδίων που έχουν αναδειχθεί μετά την 11η Σεπτεμβρίου, κυρίως για τα άτομα και τις ομάδες που ανήκουν στις "ύποπτες" μειονότητες.

Οι ΥΑΔ είναι οι ίδιοι συχνά στόχος δυσφημιστικών εκστρατειών των κυβερνήσεων τους ή και άλλων μελών της κοινωνίας που υποστηρίζουν ότι σχετίζονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες.

Όπου εκτελούνται τρομοκρατικές πράξεις, οι κυβερνήσεις έχουν το δικαίωμα να πάρουν μέτρα για την προστασία της ζωής και των ελευθεριών των πολιτών, των δημοκρατικών θεσμών και γενικώς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα μέτρα που τίθενται με σκοπό να προλαμβάνουν και να τιμωρούν τρομοκρατικές πράξεις πρέπει να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την ανθρώπινη ασφάλεια. Μέτρα που υπομονεύουν αυτές τις ουσιαστικές αξίες αναμένεται να έχουν αποτέλεσμα αντίθετο προς τον εκπεφρασμένο σκοπό τους.

Οι ΥΑΔ θα χρειαστεί να αντιμετωπίσουν τις ευρύτερες αιτίες της πολιτικής αποξένωσης και της βίας, σε βάθος χρόνου. Στο πλαίσιο αυτό οι σύνεδροι υπογράμμισαν τη σπουδαιότητα της διαρκούς εκπαίδευσης επί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προσπάθεια για Βελτίωση της ποιότητας των δημοσιευμάτων των μέσων μαζικής ενημέρωσης στα θέματα αυτά. Αν και οι σύνεδροι αναγνωρίζουν ότι δεν υπάρχει απλή σύνδεση μεταξύ της φτώχειας και της πολιτικής βίας, αναγνωρίζουν ωστόσο, ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός και η οικονομική αδικία δημιουργούν καταστάσεις πρόσφορες για την υποβοήθηση της πολιτικής βίας. Κατά συνέπεια, το έργο της προώθησης κοινωνικής και οικονομικής ασφάλειας δεν είναι λιγότερο σημαντικό από το έργο της προώθησης της πολιτικής δικαιοσύνης. Επομένως οι ΥΑΔ πρέπει να ανανεώσουν το ενδιαφέρον τους στα θέματα προστασίας και προώθη-

σης των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δικαιωμάτων.

* Θέματα σχετικά με τη δράση των ΥΑΔ

Σε πολλές χώρες τα αντιτρομοκρατικά μέτρα οδήγησαν στην επέκταση περιορισμών, όπως είναι το απόρριπτο των σχετικών διαδικασιών, και εμπόδισαν την πρόσβαση των ΥΑΔ σε αυτές, με συνέπεια, η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τρίτων από τους ΥΑΔ να γίνει κατά πολύ δυσχερέστερη. Ειδικότερα, μεταξύ των θεμάτων που εξετάστηκαν και που σύνεδροι αισθάνθηκαν ότι οι ΥΑΔ πρέπει να λάβουν υπόψη, περιλαμβάνονται:

- Περιορισμοί μετακίνησης: Οι ΥΑΔ θα επηρεασθούν από τα μέτρα που περιορίζουν τα ταξίδια και τις αιτήσεις για visa. Μερικοί ΥΑΔ έχουν ήδη υποστεί άρνηση visas με τη δικαιολογία ότι συνδέονται με την "τρομοκρατία".

- Διπλωματική υποστήριξη: Υπάρχουν ήδη ενδείξεις ότι ορισμένες κυβερνήσεις δεν προθυμοποιούνται να υποστηρίζουν το έργο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία των ΥΑΔ σε χώρες, όπου τρομοκρατικές δραστηριότητες είναι ευρέως διαδεδομένες. Απόσυρση της πολιτικής προστασίας στις χώρες αυτές θα εκθέσει τους ΥΑΔ σε πρόσθετους κινδύνους.

- Χρηματοδότηση: Προς το παρόν δεν έχει σημειωθεί σημαντική μείωση στη χρηματοδότηση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά έχουν εκφρασθεί φόβοι ότι, στο μετά την 11η Σεπτεμβρίου κλίμα, σε ορισμένες χώρες κυβερνητικοί και διακυβερνητικοί χορηγοί θα περιορίσουν την οικονομική βοήθεια προς τους ΥΑΔ.

- Άσυλο: Οι πρόσθετοι περιορισμοί στις διαδικασίες ασύλου και η δραστική μείωση του αριθμού περιπτώσεων για μετεγκατάσταση, είναι πιθανόν να επηρεάσουν τους ΥΑΔ που βρίσκονται ήδη σε κίνδυνο.

- Πρόσβαση: Ιδιαίτερη ανησυχία υπάρχει, ιδίως μετά την 11 Σεπτεμβρίου, για την άρνηση ορισμένων χωρών να επιτρέψουν την πρόσβαση των ΥΑΔ σε αιτούντες πολιτικό άσυλο.

* Αναφορά

Σε συνέδρια, τα οποία οργανώθηκαν σε διάφορες περιοχές από μη κυβερνητικές οργανώσεις έχουν γίνει συγκεκριμένες αναφορές των αρνητικών επιπτώσεων των γεγονότων της 11 Σεπτεμβρίου στο έργο των ΥΑΔ, ενώ η πρόσφατη Έκθεση της Ειδικής Εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τους ΥΑΔ κυρίας Hina Jilani, παρέχει μια παγκόσμια επισκόπηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται μέσα σε αυτό το πλαίσιο. Όμως τέτοιες περιπτώσεις δεν αναφέρονται πάντα, για πολλούς λόγους, και οι σύνεδροι συνειδητοποίουν ότι η προσεκτική καταγραφή τους έχει ιδιαίτερη σημασία.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

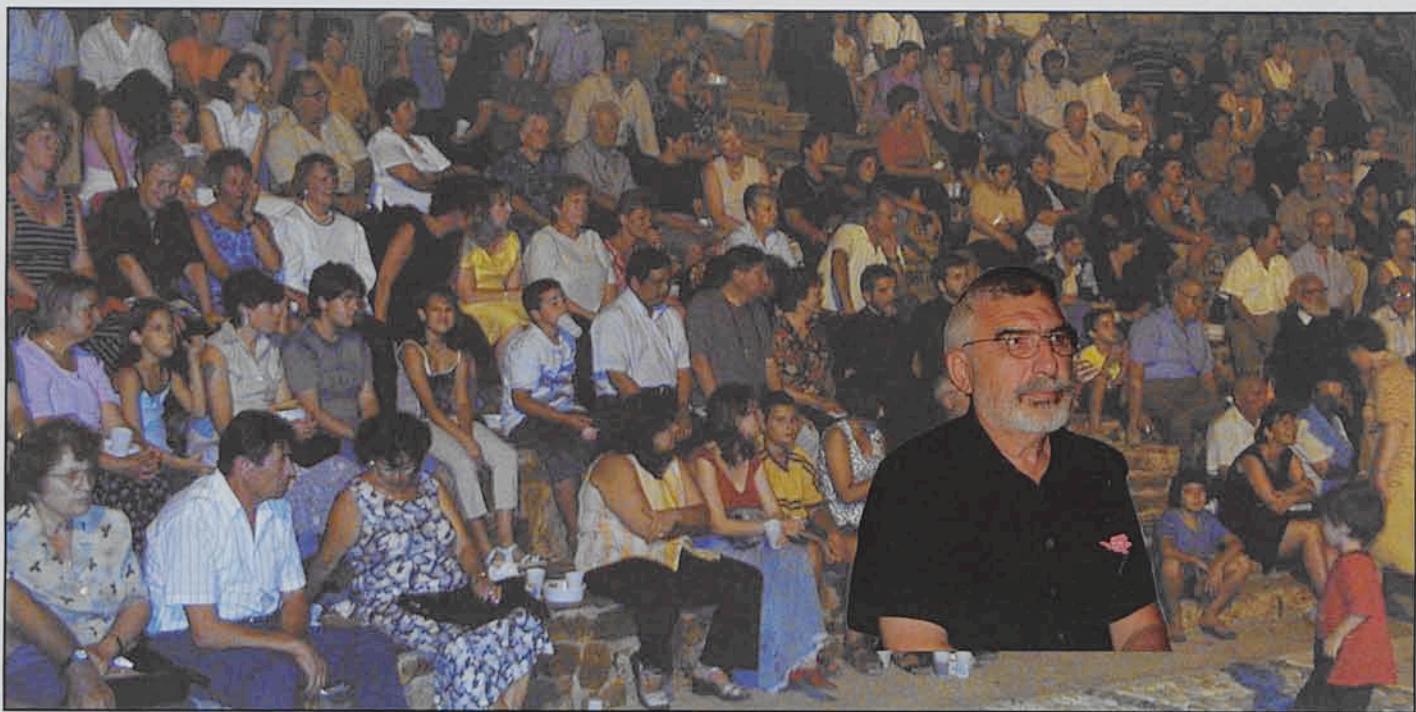
1. Οι σύνεδροι συμφώνησαν ότι οι ΥΑΔ πρέπει με αντικειμενικότητα να καταδικάσουν τις εσκεμμένες και αδιάκριτες επιθέσεις εναντίον απλών πολιτών, οπουδήποτε και αν αυτές συμβαίνουν, συμπεριλαμβανομένων των επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου, σε συνάρτηση πάντα με την παραβίαση της διεθνούς νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.
2. Οι σύνεδροι επαναβεβαίωσαν ότι η κατάλληλη και πιο αποτελεσματική αντίδραση σε τέτοιου είδους επιθέσεις είναι αυτή που βασίζεται στο διεθνές δίκαιο. Οι σύνεδροι επικρότησαν τη δημιουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, το οποίο καθιερώνει την ατομική ποινική ευθύνη για *inter alia* εγκλήματα εναντίον της ανθρωπότητας, είτε αυτά διαιράτονται με την έγκριση του Κράτους, είτε από ομάδες.
3. Όταν η αντιτρομοκρατική νομοθεσία σχεδιάζεται σε εθνικό, περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο, οι ΥΑΔ συχνά εξαιρούνται από τις διαβουλεύσεις, ενώ πρέπει να ζητείται η άποψή τους. Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ πρέπει να συμπεριλάβει το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στις διαβουλεύσεις του για θέματα τρομοκρατίας.
4. Οι ΥΑΔ πρέπει να προωθούν ενεργά τη Διακήρυξη του ΟΗΕ για τους Υπερασπιστές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη γενική αποδοχή, ότι αφενός μεν το έργο των ΥΑΔ είναι νόμιμο, και αφετέρου για να διασφαλίσουν ότι όλοι όσοι υπερασπίζονται ανθρώπινα δικαιώματα - οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά, αστικά και πολιτικά -, νοείται ότι απολαμβάνουν την προστασία της Διακήρυξης. Οι κυβερνήσεις πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν τη διάδοση της Διακήρυξης του ΟΗΕ για τους ΥΑΔ και να πράπτουν σύμφωνα με τις διατάξεις της. Η αποστολή της Ειδικής Εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για θέματα Υπερασπιστών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πρέπει επομένως να υποστηριχθεί πλήρως.
5. Οι σύνεδροι χαιρέτισαν την απόφαση της Δι-Αμερικανικής Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Inter-American Commission for Human Rights) να δημιουργήσει Ειδικό Τμήμα για τους ΥΑΔ, η οποία πρέπει να υποστηριχθεί πλήρως από τις Κυβερνήσεις της αμερικανικής ηπείρου. Συνέστησαν στην Αφρικανική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών και στο Συμβούλιο της Ευρώπης να ιδρύσουν το συντομότερο δυνατόν παρόμοια μονάδα. Τέτοιες πρωτοβουλίες πρέπει να υιοθετηθούν και από άλλους περιφερειακούς Οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένου και του OSCE.
6. Οι σύνεδροι χαιρέτισαν την καλύτερη συνεργασία του ΟΗΕ με τους περιφερειακούς διακυβερνητικούς

μηχανισμούς, καθώς και με την Ειδική Εκπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τους ΥΑΔ, και πρότειναν την διεξαγωγή ενός από κοινού συνεδρίου μεταξύ αυτών, το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να εξετασθεί η μετά την 11η Σεπτεμβρίου κατάσταση των ΥΑΔ.

7. Οι ΥΑΔ πρέπει να βελτιώσουν την μεταξύ τους συνεργασία και την πολύπλευρη διαδικτυακή επικοινωνία τους, ιδίως ως προς τις διασυνδέσεις μεταξύ εγχώριων νομικών και πολιτικών οργανισμών, προκειμένου να εξασφαλίσθει μεγαλύτερη νομική προστασία των περισσότερο ευάλωτων ατόμων, στη βάση των διεθνών κανόνων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
  8. Σε αντιστοιχία με τα παραπάνω, οι σύνεδροι εξέφρασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το καθεστώς των υπό κράτηση ατόμων βάσει της αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας. Όλα τα άτομα που κρατούνται πρέπει να έχουν άμεση πρόσβαση σε δικηγόρους και άλλους ΥΑΔ, προκειμένου να εξασφαλίσθει ο σεβασμός των ουσιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.
  9. Οι σύνεδροι επίσης κάλεσαν τις κυβερνήσεις και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να προστατεύσουν τα δικαιώματα των προσφύγων. Ορισμένα ΜΜΕ και κυβερνητικοί εκπρόσωποι έχουν δηλώσει ή έχουν υπονοήσει ότι οι πρόσφυγες αποτελούν γενική απειλή για την ασφάλεια, παρότι όσοι διεκδικούν άσυλο υπόκεινται ήδη σε πολύ περιοριστικές διαδικασίες.
  10. Οι ΥΑΔ πρέπει να δημιουργήσουν μέτρα προστασίας για τους ΥΑΔ, οι οποίοι βρίσκονται σε κίνδυνο στις χώρες στις οποίες εργάζονται. Πρέπει επίσης να εξασφαλίσουν την ύπαρξη διαδικασιών, οι οποίες να διευκολύνουν την είσοδό τους σε ασφαλείς χώρες (συμπεριλαμβανομένης της παροχής οικονομικής και πρακτικής βοήθειας), όπου απαιτείται.
  11. Οι σύνεδροι επιβεβαίωσαν την σπουδαιότητα της αναφοράς των στοιχείων με ακρίβεια, της διαφάνειας και αντικειμενικότητας στο έργο των ΥΑΔ.
- Σε μια περίοδο αυξημένης ανασφάλειας υπάρχει μεγαλύτερη από ποτέ ανάγκη να αναπτυχθεί δημόσια υποστήριξη για τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι καλό να υπενθυμίσουμε ότι η "Διεθνής Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων" (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) δηλώνει ότι κάθε πρόσωπο και κάθε επιμέρους όργανο της κοινωνίας πρέπει να προσπαθήσει μέσω της διδασκαλίας και της εκπαίδευσης να προωθήσει την έννοια του σεβασμού για αυτά τα δικαιώματα και για αυτές τις ελευθερίες.

OAK / Κολυμπάρι, Κρήτη, 21 Σεπτεμβρίου 2002

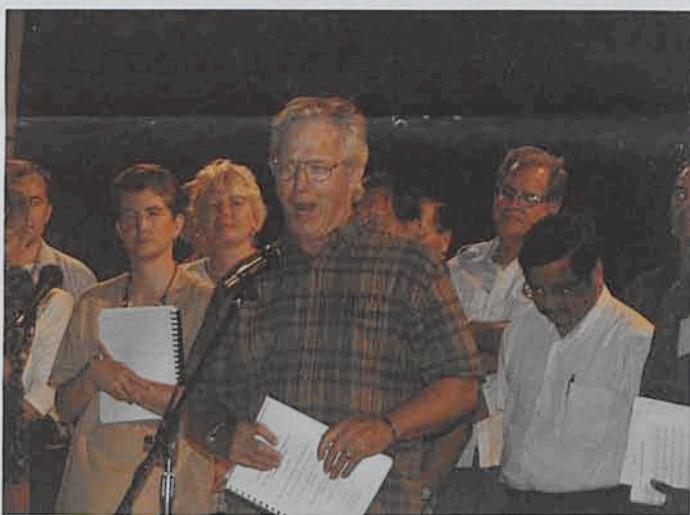
(Μετάφραση από το αγγλικό πρωτότυπο: 'Anna Papadopoulou, Θεώρηση της μετάφρασης από την OAK)

Ο Στ. Σημαντήρης, Πρόεδρος της Παγκρητικής Αμερικής στο Θέατρο του EKN (5-8-02).

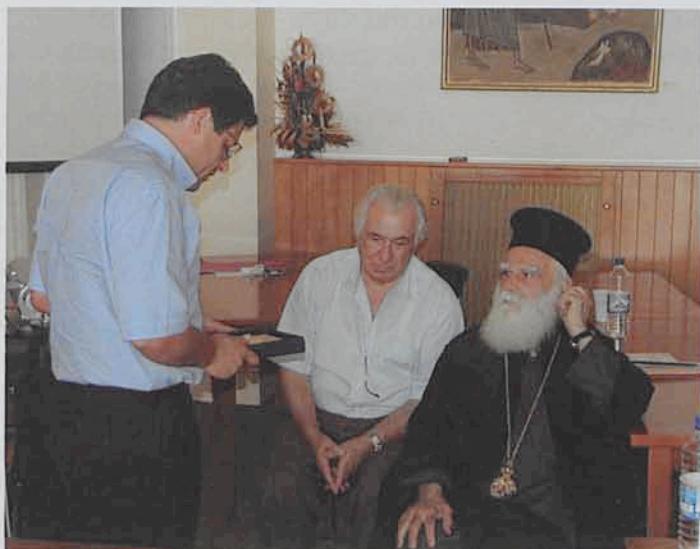
Ο Καθηγ. π. Θ. Στυλιανόπουλος κηρύττει τον λόγον του Θεού κατά τον Εσπερινό της Μεταμορφώσεως στα Νωπήγεια.

Ο Καθηγ. S. T. Kimbrough, διάσημος τενόρος, στο θέατρο του EKN (5-8-02).

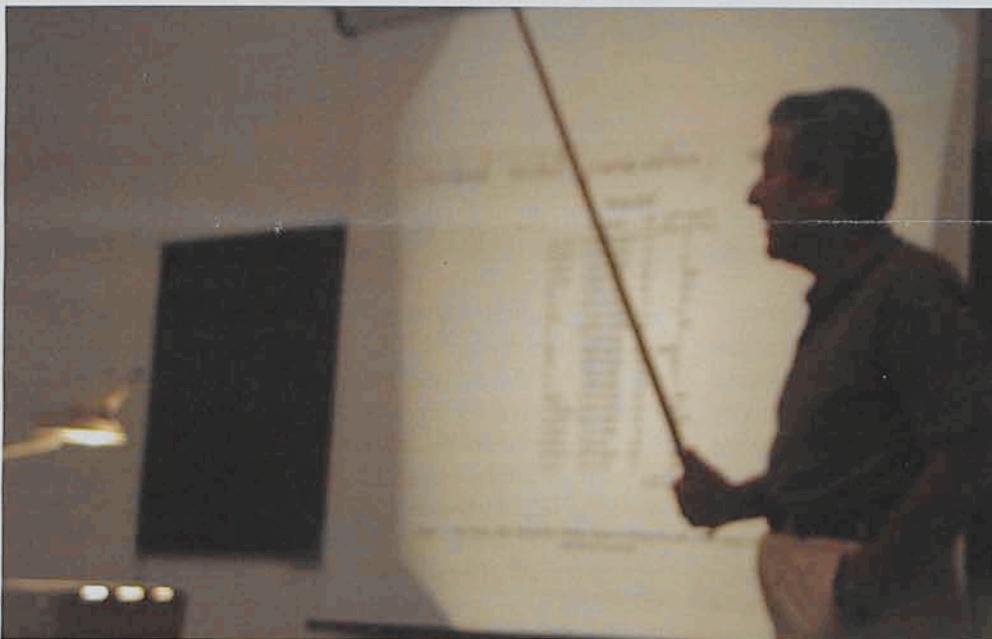
Μαθήτριες
του Ωδείου
της Μητροπόλεως
Κισάμου και Σελίνου
τραγουδούν
στο θέατρό μας
στα Νωπήγεια.

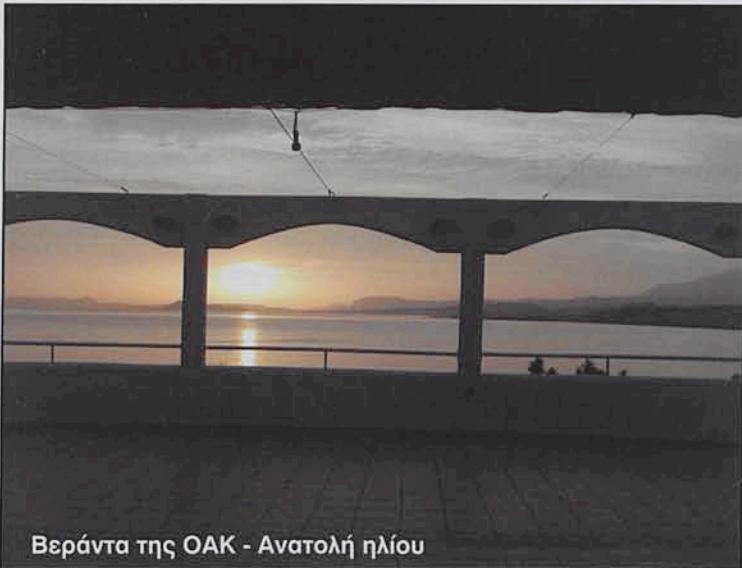
Ο Παν. Καράνης προσφέρει τιμητική πλακέτα στον Σεβασμ. Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηναίον.

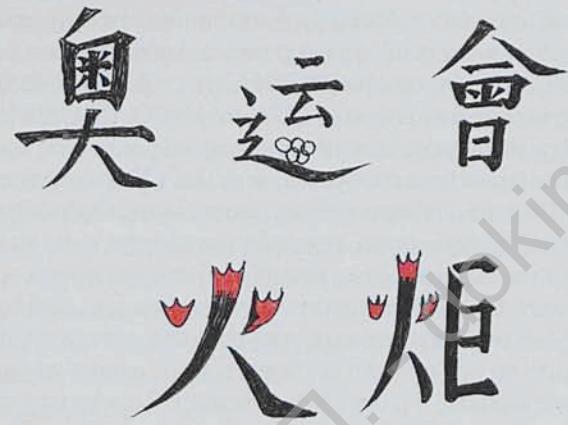
Ο Σεβασμ. Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηναίος με τους Πρυτάνεις Χ. Νικολάου και Ι. Φίλη (συνέδρ. 1714).

Ο Καθηγ. Ι. Ηλιόπουλος

Βεράντα της ΟΑΚ - Ανατολή ηλίου

Σύνεδροι της ΟΑΚ συνεχίζουν να υπογράφουν στο βιβλίο που έχουμε ανοίξει για την υποστήριξη της ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΕΚΕΧΕΙΡΙΑΣ. Ένας Κινέζος σύνεδρος μας έδειξε πώς γράφεται στη γλώσσα του η ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΦΛΟΓΑ!

**"Το σοκ της 11ης Σεπτεμβρίου και τα επακόλουθά του.
Η περίπτωση των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων"**

υπό Δρος Άλεξ. Κ. Παπαδερού

Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ

Mε ειλικρινή χαρά, ευχαριστία και τιμή σας καλοσορίζω στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης.

Με χαρά, γιατί ξεπεράσθηκαν πολλές δυσκολίες και είναι πια πραγματικότητα η σύναξή μας.

Με ευχαριστία, γιατί ευαρεστηήκατε να ανταποκριθήκατε στην πρόσκλησή μας, εκδηλώνοντας εμπιστοσύνη σε τόπους και πρόσωπα άγνωστα σε πολλούς από σας.

Με τιμή, τέλος, γιατί η Χώρα μας και το νησί μας, η Κρήτη, έχουν πίσω τους ολόκληρους αιώνες βάναυσης παραβίασης κάθε ανθρώπινου δικαιώματος εξ αιτίας ξενικών καταπήσεων, αλλά και δικών μας αδυναμιών. Τιμούμε γι' αυτό και σεβόμαστε τον άνθρωπο που αγωνίζεται για την ελευθερία, τη δικαιοσύνη, την ειρήνη, μάλιστα δε εκείνους που, με όποιο κόστος, έχουν και σήμερα το κουράγιο, να μάχονται για το απαραβίαστο του ανθρώπινου προσώπου και τα θεμελιώδη δικαιώματά του.

Σε ένα από τα κείμενα που σας στείλαμε θα έχετε εντοπίσει, πιστεύω, έναν από τους Μακαρισμούς του Κυρίου Ιησού Χριστού:

**"Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι
ἐνεκεν δικαιοσύνης
ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν"
(Ματθ. 5, 10).**

Σας προσκαλέσαμε ως αγωνιστές στον συνήθως ματωμένο στίβο της δικαιοσύνης, με την ευρύτερη και βαθύτερη έννοια του όρου. Και σας υποδεχόμαστε με τον αρμόζοντα σεβασμό.

Την πρωτοβουλία γι' αυτή τη συνάντηση περιουσιαλογής (Retreat) έλαβε πριν ένα χρόνο η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, ένα Ίδρυμα της Εκκλησίας, που είναι αφιερωμένο στη διακονία του διαλόγου και της καταλλαγής των ανθρώπων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Καλοδεχούμενοι εδώ είναι πάντοτε πάντες, αδιακρίτως. Αντιλαμβάνομαι, ωστόσο, ότι πολλοί από σας αισθάνεσθε ακόμη κάπως ξένοι προς το περιβάλλον. Ίσως σας γίνει πιό οικείο, εάν σας πούμε, ότι αρχίσαμε το έργο μας εδώ σε καιρούς χαλεπούς. Δηλαδή τον Οκτώβριο του 1968, όταν η στρατιωτική Χούντα είχε επιβάλει με βία και θράσος τον μονόλογό της στον Ελληνικό λαό. Οι Ιδρυτές της Ορθόδοξης Ακαδημίας είπαμε τότε: Ακριβώς όταν ένας λαός υποχρεώνεται να σιωπά, οφείλει να ομιλεί η Εκκλησία του.

Παραμένει έκτοτε βασική αποστολή της Ορθόδοξης Ακαδημίας, νά δημιουργεί ευκαιρίες και κίνητρα, ώστε να αρθρώνουν τον δικό τους λόγο, όσοι είναι ή υποχρεώνονται να παραμένουν άλαλοι. Αυτό ισχύει και για εκείνους, η φωνή των οποίων δεν είναι πάντοτε ευάρεστη σε όσους πιστεύουν, ότι είναι θεμιτό να ορίζουν από μόνοι τους, ποιός μπορεί να ομιλεί και ποιός οφείλει να σιωπά. Και σε όσους θέλουν να υπαγορεύουν μόνοι και αυθαίρετα την πορεία των λαών τους και του κόσμου. Εμείς πιστεύουμε σταθερά στον διάλογο και τον ασκούμε με πλήρη σεβασμό στην ετερότητα προσώπων και αντιλήψεων, έστω και αν δεν τις υιοθετούμε.

Σας μεταφέρω τον χαιρετισμό και την ευχή του Προέδρου

του Ιδρύματος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου, των μελών του Διοικητικού μας Συμβουλίου και των συνεργατών μου. Ευχόμεθα να είναι ευχάριστη και δημιουργική η παραμονή σας στον τόπο μας.

Η Κρήτη εκκλησιαστικά συνδέεται με το Οικουμενικό Πατριαρχείον της Κωνσταντινουπόλεως. Πολλοί από σας γνωρίζετε ασφαλώς την πρωτοποριακή δράση του Οικουμενικού μας Πατριάρχου Βαρθολομαίου για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πολλά από τα οποία ο ίδιος και το Πατριαρχείον στερούνται. Τα τελευταία χρόνια το Οικουμενικό Πατριαρχείον έχει αναλάβει καινοτόμες και τολμηρές πρωτοβουλίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και για τη συνεννόηση μεταξύ των θρησκευτικών Αρχηγών, ώστε οι Θρησκείες να μην ευτελέζονται, μετατρεπόμενες σε εργαλεία επιδίωξης σκοπών ξένων, ακόμη και αντίθετων προς την ουσία και την αποστολή τους.

Για να κατανοήσετε καλύτερα το πνεύμα και το έργο του Ιδρύματός μας, θα μας επιτρέψετε, να στρέψουμε την προσοχή σας στους πίνακες που βλέπετε στην αίθουσα και σε άλλα σημεία του κτιρίου. Είναι καρπός ενός παγκόσμιου προγράμματος ΛΟΓΟΥ και ΤΕΧΝΗΣ που αναπτύσσει η Ορθόδοξη Ακαδημία. Το θέμα του φρονούμε πως δεν είναι άσχετο προς το προβληματισμό αυτής της σύναξης.

{ Η Εμμανούέλα Λαρεντζάκη, μέλος του επιστημονικού προσωπικού του Ιδρύματος, παρουσιάζει στο σημείο αυτό τη διήγηση του Αγίου Μακαρίου του Αιγυπτίου, ο οποίος, διαλεγόμενος με ένα κρανίο, παρουσιάζει την πραγματική κόλαση, η οποία είναι η αδυναμία κοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων}.

Ατυχώς αισθανόμαστε τόσο συχνά την κόλαση να προβάλλεται στην καθημερινότητά μας και να παρεμποδίζει την κοινωνία μεταξύ ανθρώπων και λαών. Δεν αποδεχόμεθα την ανέγερση και τη διατήρηση συρματοπλεγμάτων και τειχών. Με μια εξαίρεση: Το φράγμα, που όλοι μαζί οφείλουμε να οικοδομήσουμε, ώστε να ανακοπεί το ξεχειλισμα της κοιλάσεως στη ζωή της ανθρωπότητας. Με τις ελάχιστες δυνάμεις της η Ορθόδοξης Ακαδημία μας μοχθεί προς την κατεύθυνση αυτή από ετών. Καθώς σας βλέπω με αληθινή συγκίνηση, ενθυμούμα τα πρόσωπα εκείνων, που συνεργάσθηκαν μαζί μας στα χρόνια που πέρασαν για θέματα ειρήνης, δικαιοσύνης και σεβασμού του ανθρώπινου προσώπου. Μάλιστα τα μέλη του μεγάλου συνεδρίου με Προαστιότες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το 1989.

Υπόλογεμε πολλούς, που κερδίσαμε πριν από ένα χρόνο δύο έμπειρους και δυναμικούς συνεργάτες: την Simia Ahmadi και τον Hans Thoelen. Ο Hans Thoelen, με τη γνώση και τον ξήλο του, σήκωσε το μεγαλύτερο μέρος της προπαρασκευής του συνεδρίου αυτού. Γι' αυτό και του οφείλουμε εγκάρδιες ευχαριστίες.

Με καλούς συμβούλους και συνεργάτες το Ίδρυμα μας μπορεί και προτίθεται να δώσει περισσότερη έμφαση σε ζητήματα, παρεμφερή προς αυτά που θα μας απασχολήσουν αυτές τις μέρες. Άλλωστε, η Ακαδημία μας, που έχει και η ίδια αναγνωρισμένο το καθεστώς της Μη - Κυβερνητικής Οργάνωσης, κρίνει αναγκαίο, να διευκολύνει δραστηριότητες, που σημεί-

ζουν τη διεθνή κίνηση των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων και μάλιστα των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η Ορθόδοξη Ακαδημία επιθυμεί να παραμείνει ένας τόπος και ένας τρόπος, που διασφαλίζει ανεπίσημη μεν, ελεύθερη όμως και υπεύθυνη συζήτηση για διεθνείς στρατηγικές και συνεργασίες, που θα απαντούν δημιουργικά σε διλήμματα και αδιέξοδα.

Μεταξύ πολλών άλλων, η 11. Σεπτεμβρίου ματαίωσε τη σύναξη των Αρχηγών των 10 NGOs, που μετέχουν στην Jury του Martin Ennals Award, οι οποίοι είχαμε συμφωνήσει να έλθουν τον περασμένο Οκτώβριον. Δεν χρειάσθηκε πολύς χρόνος, για να διακρίνουμε τα νέα σύνεφα τόσο της τρομοκρατικής βίας, όσο και του αντιτρομοκρατικού πανικού, που προκαλούσαν μια καινούρια, πηχτή αχλύ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και για όσους αγωνίζονται γι' αυτά.

Στις αρχές Νοεμβρίου πέρισσο, η Ορθόδοξη Ακαδημία υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αίτημα, για κάλυψη μέρους των δαπανών για μια Διάσκεψη Περιουσιλογής (Retreat), με επίκεντρο τις συνέπειες της 11ης Σεπτεμβρίου για το έργο των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η θετική απάντηση από τις Βρυξέλλες στο αίτημά μας εσήμανε για μας όχι μόνον οικονομική, αλλά και ευρύτερη ενθάρρυνση. Και ενώ αρχικά ο προγραμματισμός αφορούσε μόνον χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χώρες υποψήφιες προς ένταξη, κρίναμε αναγκαίο να προσκληθούν και άνθρωποι εκτός Ευρώπης.

Η διεύρυνση αυτή απαιτούσε να κερδίσουμε συνεργούς στη διοργάνωση. Έτσι, εκτός από το Ίδρυμα Martin Ennals, που μας συμπαραστάθηκε ως κύριος συνδιοργανωτής, και άλλες Οργανώσεις στηρίξαν πρόθυμα τη διοργάνωση: Το NOVIB από την Ολλανδία, ως βασικός χορηγός μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως επισής το Γραφείο του για τους Προστιτές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Human Rights Defenders Office of the International Service for Human Rights (ISHR) στη Γενεύη, το Παρατηρητήριο για την Προστασία των Υπερασπιστών των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Observatory for the Protection of Human Rights Defenders, Παρίσι, που αποτελεί μια κοινή δράση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - International Federation for Human Rights - FIDH - και της Παγκόσμιας Οργάνωσης κατά των Βασανιστηρίων - World Organisation against Torture - MCT). Άφησα τελευταίο το ελληνικό Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, προκειμένου να χαιρετήσω με βαθύ σεβασμό και ιδιαίτερη αγάπη την Πρόεδρο του Αλίκη Μαραγκοπούλου, Πρόεδρο επίσης της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μια άξια επιστήμονα και γενναία γυναίκα της Χώρας μας, με την οποία έχουμε την τιμή και τη χαρά, να συνεργαζόμαστε ήδη από πολλών ετών σε διάφορους τομείς.

Οφείλουμε και ευχαρίστως εκφράζουμε θερμές ευχαριστίες προς όλους τους Οργανισμούς που συνδράπτουν στην κοινή προσπάθεια και όλους εσάς, που προστήλθατε. Δεν εκτιμούμε μόνο την οικονομική χορηγία. Εκτιμούμε μεγάλως επίσης την ηθική συμπαράσταση, τη συμβουλή, τη βοήθεια στην υπόδειξη συνέδρων, τη γνωστοποίηση και την καλή χοήση των πορισμάτων.

Είναι καλό σημάδι για την κοινή προσπάθεια, ότι μετέχουν και εκπροσωπούνται μεταξύ άλλων και τρεις Διακυβερνητικοί Οργανισμοί: Η Δι-Αμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαι-

ωμάτων (Inter-American Commission on Human Rights) με τον Santiago Canton, η Αφρικανική Επιτροπή για τα Δικαιώματα Ανθρώπων και Λαών (African Commission for Human and Peoples Rights) με τον Victor Dankwa και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Council of Europe, Parliamentary Assembly) με τον κ. Χρήστο Πουργουρίδη, Βουλευτή από την Κύπρο. Και βέβαια περιμένουμε με ξεχωριστό ενδιαφέρον την Hina Jilani, Εκπρόσωπο του Γεν. Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Υπερασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ευχαριστίες οφείλουμε και ευχαρίστως εκφράζουμε σε ένα νέον άνθρωπο της Κρήτης, τον Εμμανουήλ Αθανασίου, που μας βοήθησε στην αντιμετώπιση μόριων δύσων οργανωτικών λεπτομερειών. Χαιρετίζω ακόμη άλλους δύο νέους ανθρώπους από την Τοπική Οργάνωση της Amnesty International, την Ελένη Χαιρετάκη και τον Cliss Cook, που θα βοηθήσουν την Simia Ahmadi, ως Rapporteur, να συγχρατήσουν σε λόγες γραμμές τα πολλά και σοφά πράγματα που θα μοιρασθείτε μαζί μας. Ευχαριστούμε επίσης την Αγάπη Πασπαράκη, που προσφέρθηκε εθελοντικά και ίμιθε από την Αθήνα, προκειμένου να διευκολύνει τις εργασίες μας σήμερα, ως διευημένας, ιδίως κατά την επικοινωνία σας με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, προς τα οποία εκφράζουμε επίσης τις ευχαριστίες μας.

Οφείλουμε, τέλος, να ευχαριστήσουμε το Υπουργείον Εξωτερικών της Ελλάδος, το οποίον μας διευκόλυνε ταχύτατα σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου παρουσιάστηκαν δυσκολίες για να χορηγηθεί VISA.

Τελειώνοντας, θα ήθελα, ως μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (Conference of European Churches), να καλωσορίσω τον εκπρόσωπον αυτού Peter Jarman και να εκφράσω την ευχή, όλες οι Χριστιανικές Εκκλησίες και όσοι σέβονται τον Θεόν, να αναγνώσουν σωστά τα σημεία των καιρών και να ενώσουν τις δυνάμεις τους με δόλους εκείνους, που πιστεύουν μαζί μας, ότι δεν επιτρέπεται να γίνει κυριαρχος της ζωής των ατόμων και των λαών η ανασφάλεια και ο φ ο β ο ζ. Το μήνυμα αυτό προσπαθήσαμε να απλωθεί στο νησί μας τον καιρό της Χούντας μεταξύ άλλων και με μιά σειρά συναυλιών. Θα ήθελα να κλείσω με ένα από τα τραγούδια, που ακούσθηκαν τότε στην Κρήτη. Τη μετάφραση είχε την καλωσύνη να κάμει για σας ο Νίκος Γερμανάκος.

Το τραγούδι μιλεί για ένα τρελό, μεθυσμένο κορίτσι, που χάθηκε από τους παγωμένους δρόμους. Πέστε πως το έλεγαν ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ή ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ή ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ. Χάθηκε! Γι' αυτό και πήραν κουράγιο οι "λογικοί", για να κυβερνήσουν αυτούς που έχουν το θάρρος να ονειρεύονται. "Τώρα που το κορίτσι χάθηκε απ' τους δρόμους, κυκλοφορεί πανίσχυρος στην πολιτεία ο φ ο β ο ζ!" Δεν θέλαμε τότε και δεν θέλουμε και σήμερα, να ακολουθήσουμε τους "λογικούς" - προτιμούμε να συνοδεύουμε όσους έχουν ακόμη το κουράγιο να ονειρεύονται!

Αφιερώνω το τραγούδι σε σας και στους Υπερασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπου γης.

Καλώς ήλθατε!

(Στη συνέχεια ακούστηκε το τραγούδι του Μάνου Χατζηδάκι "Ο ΦΟΒΟΣ", σε απόδοση του Ευτυχίου Χατζητοφή / Κύπρος. Το κείμενο, μεταφρασμένο στα Αγγλικά από τον N. Γερμανάκο, διανεμήθηκε στους συνέδρους)

1714 26.-29. Χριστιανική Ανθρωπολογία και Βιοτεχνολογική Πρόοδος

Διεθνές Συνέδριο, το οποίον οργάνωσε η Ορθόδοξης Ακαδημία Κρήτης, σε συνεργασία με το Πολυτεχνείο Κρήτης και την Ευρωπαϊκή Εταιρεία γιά τη Μελέτη της Επιστήμης και της Θεολογίας. Χορηγός ήταν το Κέντρο Θεολογίας και Φυσικών Επιστημών (CTNS). Το θέμα: "Χριστιανική Ανθρωπολογία και Βιοτεχνολογική Πρόοδος" είναι άκρως επίκαιρο, λόγω και της επικείμενης συζήτησης στη Βουλή σχετικού Νομοσχεδίου, που έχει προκαλέσει ήδη προβληματισμούς και αντιπαραθέσεις. Γενετικά μεταλλαγμένες τροφές θα μπορέσουν να θρέψουν τους φτωχούς και πεινασμένους του κόσμου, είπε κάποιος από τους επιστήμονες την πρώτη ημέρα του συνεδρίου. Άλλοι αμφισβήτησαν την άποψη αυτή, υποστηρίζοντας ότι το κίνητρο του κέρδους και της αποκλειστικότητας δεν θα επιτρέψουν την ευρεία διάθεση των καρπών αυτής της τεχνολογίας. Επιστήμονες και θεολόγοι, Ορθόδοξοι, Προτεστάντες και Καθολικοί συντάχθηκαν με τη μία ή την άλλη άποψη σ' αυτή τη συζήτηση.

Περισσότερα από 80 άτομα παρακολούθησαν την τελετή έναρξης του συνέδριου. Προς το συνέδριο απηύ-

θυνε Μήνυμα ο Παναγιώτας Οικουμενικός Πατριάρχης διά του Αρχιμ. Μακαρίου Γρινιεζάκη. Το συνέδριο ευλόγησε ο Πρόεδρος της ΟΑΚ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίος. Ακολούθησαν εισαγωγικές ομιλίες του Αλέξ. Παπαδερού και του Ulf Görmán, καθώς και χαιρετισμοί από τους Πρυτάνεις του Πανεπιστημίου και του Πολυτεχνείου Κρήτης Χρ. Νικολάου και Ι. Φίλη. Τις τρεις ενότητες του θέματος (Βιοτεχνολογία - οι προοπτικές και οι προκλήσεις της - Η πρόκληση της βιοτεχνολογίας για τη Χριστιανική Ανθρωπολογία) ανέπτυξαν διακεκριμένοι Πανεπιστημιακοί και άλλοι ειδικοί, μεταξύ των οποίων και οι: Ulf Görmán (Σουηδία), Χαράλαμπος Σαββάκης, Ted Peters (ΗΠΑ), Νικόλαος Πανόπουλος, Αιδεσιμ. Δημήτριος Δημόπουλος (Βοστώνη), Μυρτώ Δραγώνα - Μονάχου (Εθνική Επιτροπή Βιοθικής), Ισμήνη Κριάρη - Κατράνη, Celia Dean - Drummond (Αγγλία), Βασίλειος Γκέκας, Αλέξ. Παπαδερός, Αγνή Βλαβιανού - Αρβανίτη, Νικόλαος Καλογεράκης, Ludovico Galleni (Ιταλία), Κωνσταντίνος Σκουτέρης, Αρχιμ. Μακάριος Γρινιεζάκης.

Βιοηθική στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

[Για τα θέματα της Βιοηθικής] το Πανεπιστήμιο Κρήτης εκδηλώνει ζωηρό ενδιαφέρον και θα συνεχίσει να το εκδηλώνει και για το προβλέψιμο μέλλον. Υπάρχει μια Σγκλητική Επιτροπή Βιοηθικής, η οποία έχει συντονιστικό ρόλο για διάφορες ενέργειες.

Η μα είναι η θεσμοθέτηση ενός κύκλου διαλέξεων σε θέματα Βιοηθικής. Το Σάββατο θα μιλήσει στα Χανιά η κ. Μυρτώ Δραγώνα-Μονάχου, στα πλαίσια εορτασμού των 25 χρόνων λειτουργίας του Πανίμου Κρήτης. Και εδώ μου δίδεται για άλλη μια φορά η ευκαιρία να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς όλον τον κρητικό λαό και βεβαίως προς τον Σεβασμ. Ειρηναίον για όλη την προσπάθειά του και όλων των άλλων, να γίνει το Πανεπιστήμιο, όπως και το Πολυτεχνείο βεβαίως.

Η άλλη μεγάλη πρωτοβουλία που έχει πάρει το Παν/μιο Κρήτης και επλίζω να ευοδωθεί, είναι ότι έχει υποβάλει πρόταση στο Υπουργείο Παιδείας για τη δημιουργία ενός νέου Μεταπτυχιακού Προγράμματος διακοινωνικού, διεπιστημονικού, με θέμα την Βιοηθική. Συνεργαζόμενοι σ' αυτό το εγχείρημα θα είναι πολλοί διάσημοι επιστήμονες από άλλα Πανεπιστήμια της Ελλάδας και ένας κληρικός. Και αυτό πιστεύω ότι θα ανοίξει τους ορίζοντες προς πολλές άλλες κατευθύνσεις, τις οποίες λίγο αυτή τη στιγμή μπορούμε να φαντασθούμε.

Το τρίτο, όπως είπατε και εσείς: Υπάρχει επιθυμία για τη δημιουργία ενός Ινστιτούτου ή Κέντρου Βιοηθικής. Αυτό έχει εκφρασθεί και έχει αποτυπωθεί στον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου Κρήτης με ομόφωνη απόφαση της Συγκλήτου. Η προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνετε εδώ στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης και οι πρωτοβουλίες που ακούσαμε ότι αναλαμβάνει το Οικουμενικό Πατριαρχείο, είναι πρωτοβουλίες που πρέπει να ενδιαφέρουν ιδιαίτερα το Πανεπιστήμιο Κρήτης και θα ήμουν προσωπικά ιδιαίτερα χαρούμενος και ικανοποιημένος, εάν μέσα στη θητεία μου μπορέσουμε να έχουμε μια θεσμική και ουσιαστική συνεργασία.

(Σύνοψη αποσπάσματος από τον χαιρετισμό του Καθηγ. Χρήστου Νικολάου, Πρυτάνεως του Πανεπιστημίου Κρήτης)

Οι Αιδεσιμ. Δημ. Δημόπουλος, Ευάγ. Παχυγιανάκης και οι Καθηγητές Peters Ted, Χαρ. Σαββάκης, Νικ. Πανόπουλος, Ισμήνη Κριάρη.

Είμαι πολύ χαρούμενος που βρίσκομαι απόψε εδώ, διότι θεωρώ ότι τέτοιους είδους συνέδρια είναι εξαιρετικής σημασίας. Τα ζητήματα που εξετάζονται είναι πολύπλοκα. Έχουν πάρα πολλές πλευρές. Δεν είναι μία η πλευρά τους. Και η επιστήμη στο μέλλον θα πρέπει να μάθει να σκέφτεται όχι μόνο ειδικά και να εστιάζεται, αλλά να βλέπει και συστημικά και το όλον. Γιατί αν χάνει το όλον, χάνει και τον πραγματικό σκοπό της, που είναι να φωτίσει τον άνθρωπο και να αντιληφθεί καλύτερα τον κόσμο. Ήθελα να πω ότι η συνεργασία μας με την Ακαδημία είναι άριστη και στο παρελθόν και τώρα και θα συνεχισθεί να είναι τέτοια. Και συγχαίρω την Ακαδημία για τις πρωτοβουλίες αυτές. Είναι πολύ σημαντικές. Πρέπει να μαθαίνουμε όλοι για το τί γίνεται στον κόσμο πάνω σε τέτοια δύσκολα και πολύπλοκα προβλήματα.

(Σύνοψη αποσπάσματος από τον χαιρετισμό του Καθηγ. Ιωάννη Φληρ, Πρυτάνεως του Πολυτεχνείου Κρήτης)

Ένα Πανεπιστήμιο - "παιδαριογέρων"!

Η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, με ιδιαίτερη χαρά φιλοξενεί την αποψινή εκδήλωση, με την οποία ολοκληρώνεται και το συνέδριο μας με θέμα: Χριστιανική Ανθρωπολογία και Βιοτεχνολογική πρόσοδος.

Ευχαριστούμε το Πανεπιστήμιο Κρήτης, γιατί με την εκδήλωση αυτή τιμά τον Νομό και την πόλη Χανίων, μάλιστα με μια τόσο σοφή και σεβαστή ομιλίτρια πάνω σε ένα εξόχως επίκαιο θέμα.

Ελλογιμώτατε κύριε Πρύτανη,

Είπατε πρόσφατα, ότι το Πανεπιστήμιο Κρήτης είναι ακόμη ένα "μωρό". Η Εκκλησία έδωσε σε μερικούς ανθρώπους τον χαρακτηρισμό: "παιδαριογέρων",

αναγνωρίζοντας σε ένα παιδί τη σοφία του γέροντος.

Τα μέχρι σήμερα επιτεύγματα του Πανεπιστημίου μας επιτρέπουν νομίζω, να το βλέπουμε ήδη ως τον δικό μας παιδαριογέροντα!

Να ξέρετε πάντως, ότι αυτό το όμοιφρο και σοφό μωρό βρίσκεται στην αγκαλιά μας μάνας στοργικής, όπως είναι η αγκαλιά της Κρήτης.

Ευχόμεθα κάθε περαιτέρω προκοπή στο Πανεπιστήμιο μας και σε όσους διδάσκουν, διδάσκονται και εργάζονται σ' αυτό.

(Από τον χαιρετισμό του Αλεξ. Παπαδερού στο Μεγάλο Αρσενάλι - Χανιά)

1715 30. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από τη Γερμανία

Βιοηθικά

Στο τέλος της ομιλίας της στο συνέδριο 1714 η Καθηγήτρια Ιωμήνη Κριάρη - Κατράνη συνόψισε το παρακάτω κείμενο, το οποίο δημοσιεύουμε ολόκληρο λόγω του ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος και της επικαιρότητάς του. Το κείμενο ψηφίσθηκε από την Ολομέλεια της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας κατά την ετήσια σύναξή της στο Βουκουρέστι (Ιούνιος 2002):

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Εμείς που εκπροσωπούμε τα Κοινοβούλια μας ή ομάδες των Κοινοβουλίων μας στη ΔΣΟ Διακηρύσσουμε:

1. Η ραγδαία πρόοδος των βιοϊατρικών επιστημών και τα εντυπωσιακά αποτελέσματα των σχετικών ερευνών, εφαρμογών και τεχνολογιών υπόσχονται πολλά για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανακούφιση από τον πάσης φύσεως πόνο μέσω της αναβάθμισης της υγείας σε προληπτικό, διαγνωστικό και θεραπευτικό επίπεδο. Όλοι εμείς χαιρετίζουμε αυτήν την πρόοδο με ιδιαίτερο ενθουσιασμό και υψηλές προσδοκίες.

2. Τα θέματα της βιοηθικής άπονταν της ιερότητας του ανθρώπου με απίστευτα διεισδυτικό τρόπο. Ακουμπούν στην αρχή και στο τέλος της ανθρώπινης ζωής, επιτρέπουν τη μορφή της και καθορίζουν τον ψυχοσωματικό σύνδεσμο. Για τον λόγο αυτό αλλά και για το γεγονός ότι κεντρίζουν τις βαθύτερες χορδές της ψυχής, οι θρησκείες έχουν καίριο λόγο που απαιτεί προσοχή, σεβασμό και κατανόηση.

3. Η ελευθερία της επιστήμης καλλιεργήθηκε με συνέπεια στις χώρες με ορθόδοξη παράδοση ήδη από τις αρχές του Μεσαίωνα και αποτελεί στοιχείο της πολιτιστικής τους ταυτότητας.

4. Η χρήση όμως όλων αυτών των ερευνητικών επιπτευγμάτων εκτός από ελπίδες γεννά και δικαιολογημένη προβληματική για το πώς οι χώρες, οι κοινωνίες, οι ομάδες των απόμνων και τα άτομα της αξιοποίησουν αυτές τις τεράπτεις δυνατότητες, ώστε ο άνθρωπος να προστατευθεί ως αξία και οι κοινωνικές ισορροπίες και παραδόσεις να παραμείνουν σεβαστές και αδιατάρακτες. Όταν η επιστημονική ανακάλυψη δεν συνδυάζεται με σεβασμό προς τον άνθρωπο, αλλά συνοδεύεται από αλαζονεία και πρωθείται μόνο από οικονομικά συμφέροντα, τα αποτελέσματα της επιστήμης μπορεί να αποδειχθούν επιβλαβή για την ανθρωπότητα.

5. Ο σεβασμός για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την πρωσωπική ελευθερία στις ανθρώπινες κοινωνίες και ειδικότερα στον τομέα της υγείας δεν συμβάλλει μόνο στην ανάπτυξη του απόμνων, αλλά επίσης αποτελεί στοιχείο της δημοκρατικής οργάνωσης της κοινωνίας.

6. Ιδίωμα της βιοϊατρικής έκρηκης είναι ότι η ορθή χρήση της είναι μεγαλύτερο επίτευγμα από την ίδια την εμφάνισή της. Γ' αυτό και η ευθύνη μας ως πολιτικών είναι να βεβαιωθούμε ότι οι επιστήμονες θα καθορίσουν

με ρυθμιστικούς και ελεγκτικούς μηχανισμούς τα κατά το δυνατόν ασφαλή όρια, ούτως ώστε να εμποδίσουν τη μετατροπή της βιοϊατρικής πρόσδου από μοναδική ευλογία σε καταστροφική απειλή για τις κοινωνίες και τα άτομα.

7. Η ορθόδοξη χριστιανική παράδοση χαρακτηρίζεται από μια ανθρωπολογία - θεωρία δηλαδή περί ανθρώπου - έχωριστή, ιδιόμορφη και τόσο σημαντική αφού αντικρύζει τον κάθε άνθρωπο μόνο ως εικόνα του Θεού και αναγνωρίζει ως προορισμό του μόνο την ομοιωση και ένωση του ανθρώπου με το Θεό.

8. Στην ορθόδοξη χριστιανική παράδοση ο άνθρωπος δεν νοείται μόνον ως άτομο που κρίνεται από τις πράξεις του, αλλά κυρίως ως πρόσωπο που καταξώνεται από τις σχέσεις του με τους συνανθρώπους του και τη σχέση του με το Θεό.

9. Μια θητική αξιολόγηση των σύγχρονων επιστημονικών επιπτευγμάτων της βιοϊατρικής πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνει υπόψη της ακόλουθες αρχές σεβασμού:

α. Σεβασμός του χρόνου. Ενώ η γνώση μας είναι πολύ περιορισμένη προχωρούμε σε αποφασιστικά βήματα με άμεσες συνέπειες. Πριν αποκτήσουμε την απαραίτητη γνώση σχετικά με αυτές τις διαδικασίες δεν θα πρέπει να προχωρήσουμε σε εφαρμογές σχετικά με την ανθρώπινη κλωνοποίηση και την *in vivo* μετατροπή του ανθρώπινου γενετικού υλικού.

β. Σεβασμός της θεϊκής δημιουργίας. Η γνώση και η περιέργεια είναι τόσο ουσιαστικά και βαθειά συνδεδέμενες με τη φύση του ανθρώπου, ώστε υφίσταται ο ορατός κίνδυνος να μην αρκεσθούμε στη θεωρεία, αλλά να προχωρήσουμε στη διόρθωση στοιχείων που θεωρούνται από ορισμένους ως "ψυστικές ατέλειες". Συνέπεια αυτής της καταστάσεως μπορεί να είναι μαζί με τη θεωρεία των γονιδίων και η πρόκληση αθεράπευτων αλλοιωσεων στην ανθρώπινη κοινωνική συμπεριφορά, η οποία πιθανόν να οδηγήσει σε μεροληπτική στάση βάσει των γενετικών χαρακτηριστικών των ατόμων. Οι επιστήμονες πρέπει να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους με διακριτικότητα και σωφροσύνη χωρίς προκαταλήψεις και κοντόφθαλμη οπτική.

γ. Σεβασμός της φυσικής ποικιλομορφίας, των "ατελειών" και των ανα-

πηριών. Η δυνατότητα να παρέμβουμε στην ποιότητα και να διαμορφώσουμε τα χαρακτηριστικά μας όχι μόνο για διαγνωστικούς, προληπτικούς ή θεραπευτικούς λόγους ανοίγει τις πύλες στο ενδεχόμενο μιας κοινωνίας γενετικών διακρίσεων, ρατσισμού και ευγονικής, μιας κοινωνίας στην οποία θα έχουν θέση μόνο οι υγείες και οι ιαχυροί, οι συγκεκριμένων προδιαγραφών άνθρωποι. Οι κοινωνίες οφείλουν να αναγνωρίσουν μεταξύ των προτεραιοτήτων τους όχι μόνο την έρευνα, αλλά και την προστασία της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και τη βελτίωση των συνθηκών των ατόμων που εμφανίζουν φυσικές απέλεις ή αναπτυξές.

Είναι ευθύνη όλων μας θρησκευτικών, πολιτικών, επιστημονικών και κοινωνικών φορέων απέναντι στις μέλλουσες γενεές να λάβουμε όλα τα μέτρα, ώστε ο άνθρωπος να μην υποβαθμισθεί σε οικονομικό μέγεθος, γενετική παράμετρο ή ντετερμινιστική μονάδα και να αποφευχθεί κάθε μορφή ρατσιστικής διάκρισης ευγονικού χαρακτήρα. Παράλληλα θα εργασθούμε όλοι μαζί για να δοθεί προτεραιότητα στην εξασφάλιση της ανθρώπινης εξισορέπειας έναντι οιωνδήποτε ερευνητικών επιδιώξεων και επιτευγμάτων όπως επίσης και στην εμπιστευτικότητα των προσωπικών και γενετικών πληροφοριών.

Οι δυνατότητες που παρέχει η βιοϊατρική πρόοδος και πιο συγκεκριμένα η γενετική μηχανική και οι νέες μέθοδοι γονιμοποίησεως επιβάλλουν να προστατευθεί οπωσδήποτε το ανθρώπινο γονιδίωμα και τα τεχνολογικά επιτεύγματα στο πεδίο της υποβοηθουμένης αναπαραγωγής από κάθε μορφής ίδιοτελή συμφέροντα, οικονομική εκμετάλλευση, ευγονικό προσανατολισμό και αλλαζονική κυριαρχία.

δ. Σεβασμός της ανθρώπινης ζωής. Κάθε πολιτική απόφαση ή νομοθετική ρύθμιση που αναφέρεται σε θέματα βιοϊατρικής, ιατρικής τεχνολογίας, βιοτεχνολογίας και γενετικής μηχανικής πρέπει απαραιτήτως να σέβεται το γεγονός ότι η κάθε ανθρώπινη ύπαρξη από την πρώτη της στιγμή μέχρι και την τελευταία της πνοή αποτελεί μοναδική, αναντικατάστατη και ανεπανάληπτη οντότητα, εκ φύσεως αυτεξούσια, ελεύθερη, στην ουσία και την προσπτική της ιερή και υπερβατική. Ότι αποτελεί μια κοινωνική μονάδα με δικαιώματα και υποχρεώσεις.

10. Η ανθρώπινη ζωή δεν είναι αντιληπτή μόνο ως ύπαρξη ενός ατόμου, αλλά και ως συνύπαρξη του ατόμου με άλλα άτομα σε ένα δεδομένο περιβάλλον. Από τη διαπιστώση αυτή πηγάζει η αρχή της ευθύνης έναντι της αυτονομίας του ανθρώπου, του περιβάλλοντος και των μελλοντικών γενεών. Ο σεβασμός για το περιβάλλον αναφέρεται τόσο στα άτομα, όσο και στη φύση.

11. Η ευθύνη έναντι των μελλοντικών γενεών επιβάλλει ιδιαίτερη προσοχή ως προς την αποδοχή μεθόδων γονιδιακής θεραπείας, με την οποία θα κληρονομούνται τα αποτελέσματα στους απογόνους των ενδιαφερομένων. Ταυτόχρονα θα πρέπει να αποκλεισθεί οιαδήποτε μορφή μεροληπτικής μεταχειρίσεως των ατόμων με πάσης φύσεως προβλήματα υγείας. Τέλος η γενετική ταυτότητα του ατόμου θα πρέπει να προστατεύεται εν σχέσει με επεμβάσεις που δεν έχουν διαγνωστικό ή θεραπευτικό χαρακτήρα ή δεν αποσκοπούν στην πρόληψη μιας ασθενείας.

12. Η αυτονομία του ατόμου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο σύνολο των θεμάτων που αναφέρονται στην ιδιότητά του ως ασθενούς ή υποκειμένου έρευνας (συναίνεση, ιατρικές/γενετικές εξετάσεις και ιατρικές επεμβάσεις, μη - κατευθυντήρια συμβουλευτική, προστασία ιατρικών / γενετικών δεδομένων) και στις επιλογές του ως καταναλωτή ή επαγγελματία στους τομείς της ιατρικής και της βιολογίας.

13. Στις χώρες που καλλιεργήθηκε η ορθόδοξη λατρεία αναπτύχθηκε μια "κοινωνική αντιληφτή" σχετικά με τα θέματα που συνδέονται με τον ανθρώπινο κύκλο της ζωής: Η γέννηση, η ασθένεια, ο θάνατος αποτελούν ζητήματα όχι μόνον της ευρύτερης οικογένειας, αλλά ολόκληρης της κοινότητας.

Η αντίληψη αυτή οδηγεί σήμερα στη συνειδητοποίηση της ανάγκης για συνεπή, συνεχή και αδιάκοπη ενημέρωση όσο το δυνατόν ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων στα θέματα που έχουν σχέση με την υγεία και κυρίως με τη γενετική του ανθρώπου. Η ενημέρωση αυτή του ευρέος κοινού

από πλευράς επιστημονικής και πολιτικής ηγεσίας δεν αποτελεί μόνο εργαλείο δημιουργίας συναίνεσεως, αλλά εκφράζει την αμοιβαία ευθύνη των μελών της ανθρώπινης κοινότητας.

Η διαφάνεια κατά τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων σχετικών με την επιστημονική έρευνα και τις εφαρμογές της αποτελεί θεμελιώδες προσπαιτούμενο κάθε δημοκρατικού καθεστώτος.

14. Θεωρούμε απολύτως αναγκαία τη σωστή εκπαίδευση και ενημέρωση περί των βιοϊατρικών εξελίξεων και ειδικότερα εκείνων που αναφέρονται στο ανθρώπινο γονιδίωμα και ημών των πολιτικών, αλλά και όλων των πολιτών. Για το λόγο αυτό πιστεύουμε στη σύσταση ανεξάρτητων Επιτροπών Βιοηθικής και Δεοντολογίας, όπως επίσης και στη δέσμευση των κρατών προσθήκουν την εκπαίδευση και ενημέρωση στην βιοηθική και τις συναφείς συζήτησεις, οι οποίες πρέπει σημεδάνη να είναι ανοικτές στα ποικίλα θρησκευτικά ρεύματα σκέψης. Εργαλεία αποτίμησης τεχνολογίας όπως η εκπόνηση διεπιστημονικών μελετών ή η διοργάνωση συνεδρίων με σκοπό την καλλιέργεια συναίνεσεως θα πρέπει να ενισχυθούν και να ενταχθούν στη νομοθετική διαδικασία. Οι πολιτικοί θα πρέπει να επεξεργασθούν ειδική νομοθεσία για να ρυθμίσουν το πλαίσιο της επιστημονικής προσπάθειας και να ελέγχουν την ιατρική δραστηριότητα στο πεδίο αυτό.

15. Οι επαγγελματικές ενώσεις πρέπει επίσης να επεξεργασθούν κώδικες δεοντολογίας και κατευθυντήριες οδηγίες για ευαίσθητα και αμφιλεγόμενα θέματα, όπως η υποβοηθουμένη αναπαραγωγή ή οι μεταμοσχεύσεις οργάνων.

16. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα πρέπει να καλύπτουν το πεδίο αυτό με τρόπο σώφρονα, επαγγελματικό και υπεύθυνο, μετά από κατάλληλη ενημέρωση από αρμόδιους επιστήμονες.

17. Μερικές φορές το οικονομικό συμφέρον των εταιρειών συμπιέζει το χρόνο, τη στιγμή που η έρευνα τον απαιτεί. Η συμμαχία του χρόνου με την τεκμηριωμένη επιστημονική γνώση μέσω της έρευνας είναι η μεγαλύτερη ασφαλιστική δικλείδια. Η γνώση των ειδικών σε αυτούς τους εξειδικευμένους τομείς και η πιθανή επιλεκτική τους χρήση εμπνεούμενη μόνο από οικονομικά συμφέροντα είναι ενεξέλεγκτη και μπορεί να αποδειχθεί επικίνδυνη, εάν δεν συνοδεύεται από ευερεία και σωστή ενημέρωση της κοινωνίας.

18. Η ευφορία που συνοδεύει τις βιοτεχνολογικές εξελίξεις και την αναμονένη οικονομική πρόοδο δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μείωση των προσπαθειών για τη δικαιότερη κατανομή του πλούτου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και για την αναπτυξιακή πρόοδο των υπό ανάπτυξη χωρών. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να ληφθεί μερίμνα, ούτως ώστε να μην διαωνισθεί μέσω των μονοπωλίων παραγωγής και διαχειρίσεως της νέας τεχνολογικής γνώσεως η εξάρτηση των αναπτυσσόμενων χωρών από τις χώρες - παραγωγούς της βιοτεχνολογικής γνώσεως. Η αρχή της αλληλεγγύης θα πρέπει να παγαροεύει την κρατική πολιτική στο θέμα αυτό.

19. Η παραγωγή, χρήση και η απελευθέρωση στο περιβάλλον των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και προϊόντων θα πρέπει να υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις και να συνοδεύεται από μηχανισμούς ελέγχου, ούτως ώστε να αποφευχθεί βλάβη στην υγεία, στην ανθρώπινη ζωή ή στο περιβάλλον ως σύνολο. Τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα θα πρέπει να συνοδεύονται από σήμανση.

20. Παράλληλα θα πρέπει να δημιουργηθεί εκ των προτέρων ένα αποτελεσματικό σύστημα διαχειρίσεως των πιθανών "βιολογικών κρίσεων", που ενδέχεται να παρουσιασθούν στο μέλλον. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι κατάλληλα, ούτως ώστε να μειώνουν όλες τις πιθανές αρνητικές συνέπειες που ενδέχεται να εμφανισθούν στο μέλλον.

21. Οι νέες γνώσεις θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν μόνον επ' αγαθών της ανθρωπότητας και όχι ως μέσα εμπλοκτισμού του οπλοστασίου. Η ανάγκη αναλήψεως εκστρατείας, με σκοπό να απαγορευθούν τα "βιολογικά όπλα" πρέπει να καταστεί κοινή συνείδηση.

Εορτή της Μεταμορφώσεως του Χριστού

Όπως κάθε χρόνο, εορτάσθηκε και φέτος η Μεταμόρφωση του Χριστού στο εκκλησάκι του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας με παρουσία πλήθους πιστών. Τον Εσπερινό τέλεσαν οι: Αρχιμ. Αμφιλόχιος Ανδρονικάκης, Πρωτοσύγκελλος της Ι. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου, οι αιδεσ. Νικ. Καπής, Αντ. Κουμής, Ιωάν. Ψαράκης και οι εκ των μελών του συνεδρίου 1713 αιδεσιμ. Θεόδ. Στυλιανόπουλος, Thomas Hopko, John Jillions, John Mc Guckin.

Μετά το παραδοσιακό κέρασμα, η Χορωδία Ιεροψαλτών Χανίων "Γεώργιος ο Κρητής" απέδωσε εκκλησιαστικούς ύμνους στο υπαίθριο θέατρο του EKN.

Ο Γεν. Διευθυντής έλαβε μέρος μεταξύ άλλων:

Ιούλιος

1. Εκδήλωση του Βιβλιοπωλείου "ΕΣΤΙΑ" προς τιμήν της συγγραφέως Νίτσας Λουλέ-Θεοδωράκη για το νέο της βιβλίο "Η μνήμη κόκκινο φορεί".
7. Εορταστική εκδήλωση στην Ενορία Αγ. Γεωργίου Πύργου Κισάμου με την ευκαιρία 50ετίας της.
9. Πρεμιέρα (στα Χανιά) του έργου "ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ". Ως πρώτος Πρόεδρος της Ε.Θ.Ε.Κ. παρέλαβε τιμητικό βραβείο, που ευαρεστήθηκε να απονείμει η Διοίκηση του Δ.Η.Π.Ε.Θ.Ε.Κ.
11. Μετά από πρόσκληση του Διοικητή της 1ης Μοίρας Αλεξιππωτών παρακολούθησε την άσκηση "επίθεση Λόχου με πραγματικά πυρά" στο πεδίο ασκήσεων Ροδωπού.
31. Παρουσίαση του αξιόλογου βιβλίου του Δασκάλου-Λαογράφου Στ. Αποστολάκη "Γνωρίστε το Ανατολικό Σέλινο".

Αύγουστος

3. Εκδήλωση, κατά την οποία τα Π. Ρούματα, ο Δήμος Βουκολιών και η Παγκρήτια Ένωση τίμησαν τον Μάρκο Ρενιέρη.
4. Παγκόσμια συνάντηση Κρήτων σε Ξενοδοχείο του Ρεύμανου, όπου συζητήθηκαν θέματα συνεργασίας της Κρήτης με τά απανταχού της γης τέκνα της.
18. Σύναξη των Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης στην Ι. Μονή Αγίας Τριάδος. Φέτος συμπληρώθηκαν 50 χρόνια από την αποφοίτηση των πρώτων σπουδαστών της μεταπολεμικής περιόδου (1952). Ύστερα από πρόταση του Αλ. Παπαδερού καθιερώθηκε να δίδεται στο εξής κάθε χρόνο έμφαση στη συγκέντρωση δύσων συμπληρώνουν 50ετία από την αποφοίτησή τους. Στους πρώτους αποφοίτησαντες απονεμήθηκαν αναμνηστικά Διπλώματα.

Απόφοιτοι του 1952 στην είσοδο του καθολικού της Ι. Μονής Αγ. Τριάδος με την Αγάπη Μαλανδράκη, την οποία εβάφτισαν πριν 50 χρόνια. Διακρίνονται από αριστερά: Δ. Δασκαλάκης, Κ. Κοτωνάκης, Ι. Γαλιάτσος, Χρισ. Μαραγκουδάκης, Άλεξ. Παπαδέρος.

20. Εγκαίνια του Ι. Ναού του Αγίου Ειρηναίου στο Σπήλι.
25. Επίσημο μνημόσυνο στη μνήμη των 60 Μαλαθυριανών, για τη συμπλήρωση 58 χρόνων από την ομαδική εκτέλεσή τους από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής. Κατάθεση στεφάνου.
26. Ομιλία του Βουλευτή - πρώην Υπουργού Στ. Παπαθεμελή στο Καστέλλι.
27. Συναυλία με έντεχνη και παραδοσιακή μουσική, που παρουσίασε η ορχήστρα του Ωδείου της Ι. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου "Φιλόμουσοι παιδεῖς" στο Θέατρο του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας.

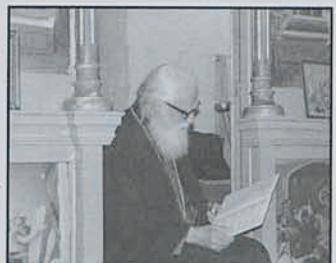

Η γερμανική σφαίρα που αφαιρέθηκε από το σώμα του παπά Γιάννη Καρτωνάκη μετά το θάνατό του.

31. Τελετή στους Αγίους Πάντες Τοπολίων για την ημέρα προστασίας του περιβάλλοντος.

Σεπτέμβριος

10. Στη Μοίρα Αλεξιππωτών (Μάλεμε) έγινε η τελετή παράδοσης - παραλαβής. Ο Αντισυνταγματάρχης Ιωάννης Δρακωνάκης, ύστερα από ευδόκιμη υπηρεσία, αποχώρησε με μετάθεση και τη θέση του κατέλαβε ο Αντισυνταγματάρχης Στυλιανός Μπικάκης. Της τελετής, στην οποία πήραν μέρος εκπρόσωποι των Αρχών των Χανίων, προέστη ο Νικόλαος Ντούβας, Αντιστράτηγος - Διοικητής του Β' Σώματος Στρατού, ο οποίος αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στην προσωπικότητα του παρόντος Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου και ιδιαιτέρως στη δράση του στη Γερμανία, όπου ο ίδιος είχε υπηρετήσει ως Στρατιωτικός Ακόλουθος. Ο Άλεξ. Παπαδερός ζήτησε τον λόγο και παρεκάλεσε τον Στρατηγό, να ασκήσει την επιρροή του, ώστε να μη συρρικνωθεί περαιτέρω η Μονάδα και σε καμιά περίπτωση να μην καταργηθεί αυτό το Στρατόπεδο, τόσον για τους λόγους που ανέφερε προηγουμένως ο Στρατηγός, όσον και προπαντός, επειδή το Ύψωμα 107, στο οποίον βρίσκεται το Στρατόπεδο, ποτέ δεν πρέπει να εγκαταλείφθει. "Σεβόμαστε - είπε - ως ανθρώπους, τους νεκρούς που κοίτονται στο Γερμανικό Στρατιωτικό Νεκτροταφείο. Δεν μπορεί όμως ο κρητικός λαός να παραδόσει οριστικά το ιστορικό ύψωμα στους στρατιώτες του Χίτλερ, έστω και νεκρούς....Αυτός ήταν ο λόγος, για τόν οποίον είχα προτείνει προ ετών, να γίνει εδώ, στο Μάλεμε, το ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ. Έγιναν οι πρώτες σχετικές προσπάθειες, μαζί με άλλους, που υιοθέτησαν αυτή την πρόταση. Στην πορεία το θέμα κακοστράτησε...Και ακόμη αναμένεται η ολοκλήρωση του Μνημείου. Γίνεται σε άλλο μέρος...Έστω! Όμως, ας μην παραδοθεί το Ύψωμα!". Ο Στρατηγός δεσμεύθηκε να μεταφέρει τα παραπάνω στους αρμοδίους.
15. Εγκαίνια του Ιστορικού Μουσείου του χωριού Αγ. Ειρήνης Σελίνου.
20. Εκδήλωση στο Ηράκλειο, κατά την οποίαν ο Καθηγ. Φυσικής Ιωάννης Ηλιόπουλος ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Τα "δέκα ερωτήματα προς τον Θεόν", που έθεσε κατά την ομιλία του ο σοφός Καθηγητής και από παλιά συνεργάτης της ΟΑΚ για τη διοργάνωση υψηλού επιπέδου διεθνών συνεδρίων Φυσικής, έδειξαν μεταξύ άλλων το βάθος του στοχασμού, στο οποίον οδηγεί η μετά του πρέποντος δέους προσέγγιση των φυσικών φαινομένων.

Η 1η Σεπτεμβρίου έχει ορισθεί από το Οικουμ. Πατριαρχείο ως ημέρα προσευχής για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Την παραμονή, 31 Αυγούστου, μετά τον Εσπερινό στον Ι. Ναό των Αγίων Πάντων στα Τοπόλια Κισάμου, που διασώθηκε από την καταστροφική πυρκαγιά σε ολόκληρη τη γύρω περιοχή, ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίος ομιλεί για την ευθύνη προστασίας του περιβάλλοντος και εξηγεί τη σχετική Ακολουθία του Μακαριστού Γερασίμου Μικραγιαννανίτου.

“Η νέα έπισκεψις ήμδων είς τήν εὐλογημένην μεγαλόνησον Κρήτην και ή έπικοινωνία και συναναστροφή ήμδων μετά τού ευγενούς, γενναίου και ήρωϊκου αυτῆς λαούν επλήρωσε χαρᾶς και εύφοροσύνης τήν πατρικήν. Ήμδων καρδίαν και άμα άγαλλιάσεως και ίκανοποιήσεως διά τήν πιστότητα και άφοσίωσιν τῶν Κρητῶν ἐν οἷς ἔμαθον και ἐπιστώθησαν “εἴτε ἐν λόγῳ, εἴτε ἐν ἀναστροφῇ” παρὰ τῶν ἀοιδίμων προγόνων αὐτῶν, ἀλλά κυρίως διά τήν ἐμμονήν αὐτῶν εἰς τήν Ορθόδοξην ήμδων πίστιν και τά ώραῖα ηθη και ἔθιμα και τάς παραδόσεις τῆς Νήσου...»

(Απόστασμα από ευχαριστήριο Γράμμα του Παναγιωτάτου Οικονικευτικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου προς τον Γεν. Διευθυντή της ΟΑΚ, αναφερόμενο στην επίσκεψή του στην Κρήτη)

Επισκέψεις-Φιλοξενίες

- Οικογ. Αιδεσ. Δημ. Παπαχατζή.
- Dolores M. Bauer, γνωστή δημοσιογράφος από την Αυστρία. Σε άρθρο της, που δημοσιεύθηκε στη μεγάλη ημερήσια εφημερίδα της Αυστρίας DIE PRESSE με τίτλο Die Taube auf dem Dach (31 August 2002 - SPECTRUM, σελ. II) αναφέρεται διεξοδικά στο έργο της ΟΑΚ.
- Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Εμμανουήλ Αγιουστίνος.
- Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Καμπάλας Ιωάννης, τον οποίο συνέδευε ο π. Δαμασκηνός, Πρωτοσέκελλος της Ι. Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου.
- Ο Ν. Παπαδάκης, Πρόεδρος της Παγκρήτιου Αδελφότητας Μακεδονίας με την οικογένειά του.
- Η Κων/να Μπαμπίλη και Γεωργία Κουνάβη.
- Οι Μοναχοί από το Αγιον Όρος π. Χριστόφορος Σταυρόπουλος και Βησσαρίων Ξυπολιτάκης.
- Η Καθηγήτρια Tamara Meshi από την Γεωργία. Μας έφερε βιβλίο της με συντεύξεις του Σεβασμ. Ειρηναίου και του Αλεξ. Παπαδερού, καθώς και μεταφράσεις έργων του N. Καζαντζάκη στα Γεωργιανά, τις οποίες έκαμψε η ίδια.
- Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Περιστερίου Χρυσόστομος (Εταίρος της ΟΑΚ), συνοδευόμενος από τον Σεβασμ. Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηναίον.
- Η Ioanna Rheinfelder από το Μόναχο.
- Η Eva Maria Hummel.
- Ο Βουλευτής και Γεν. Γραμματέας της Διευθυνούς Γραμματείας της Διακονοβούλευτης Συνέλευσης Ορθοδοξίας Στ. Παπαθεμελής.
- Το ζεύγος Lichter.
- O Juergen Schroer και η σύζυγός του Jutta.
- Ο Καθηγ. Klaus Peter Jörns και η σύζυγός του.

Πένθη

- Εκφράζουμε και από τη θέση αυτή τη συμμετοχή μας στο πένθος για την εκδημία του άξιου κληρικού Ιωάννου Καλαϊτζάκη, Εφημερίου Πλεμενιανών.

- Πλήρης ημερών εξεδήμησε προς Κύριον ο κατ' αλήθειαν πνευματικός και πιστός άνθρωπος Μιχαήλ Στασινόπουλος, πρώτος μετά τη μεταπολίτευση Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ειλικρινής φίλος της Ορθοδοξίου Ακαδημίας.

“Εὐχαριστῶ τὸν Θεόν διότι μέ άξιωσε αὐτῆς τῆς τιμῆς, νά εύρισκωμαι σήμερα ἐν μέσῳ ήμῶν.

Εὐχαριστῶ για τήν τιμητική πρόσκληση, πού μοῦ ἔδωσε τήν πολύτιμη εὐκαιρία νά έπισκεψθῶ και πάλι τήν ήρωϊκή γῆ τῆς Κρήτης, πού κατέχει γιά πάντα τήν πιό τιμητική και φωτεινή θέση στίς καρδιές ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Αἰσθάνομαι εύτυχής ἐπειδή, κατά τήν ἀγίαν αὐτήν ήμέρα τῆς Ορθοδοξίας, εύρισκομαι ἐδῶ, εἰς τό λαμπτόν αὐτὸῦ Ἰδρυμα, εἰς τό διόποιον ἐπαξίως προσήκει ο τίτλος τῆς Ἀκαδημίας. Αἰσθάνομαι διτί εύρισκομαι εἰς περιβάλλον πενυματικά ύψηλόν, διπού καλλιεργεῖται ό στοχασμός συνάμα και ή εύσέβεια....».

Απόστασμα από την ομιλία του Μιχ. Στασινοπούλου στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης την Κυριακή της Ορθοδοξίας (14 Μαρτίου 1976)¹.

¹ Μ. Στασινοπούλου, Η παράκομη πορεία τού ἀνθρώπου, Έκδόσεις Ορθοδοξίου Ακαδημίας Κρήτης, Γονιά 1976, σελ. 8.

Παρακαλούμε τους φίλους αναγνώστες να μη λησμονούν, ότι το περιοδικό στηρίζεται στην αγάπη και τη συνδρομή τους. Ευχαριστούμε όσους είχαν πρόσφατα την ευαισθησία, να προσφέρουν ποσά ανώτερα της συνδρομής.

Στο πατητήρι της ΟΑΚ μέλη του πρωσαπικού αυτής και του συνεδρίου 1713 πατούν τα σταφύλια και μοιράζονται τη χαρά για τα πλούσια δώρα του Θεού.

Με την ευκαρία της εορτής του Αγίου Αλεξάνδρου μοναχοί της Ι. Μονής Γωνιάς και ιερείς της περιοχής ετέλεσαν τη θεία Λειτουργία στο παρεκκλήσι των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, χρονοσταύοντος του Προέδρου του Ιδρύματος Σεβασμ. Μητροπολίτου Κσάμου και Σελίνου Ειρηναίου, ο οποίος ευλόγησε αργότερα και το γεύμα. Στο όπως πάντοτε βαθυστόχαστο κήρυγμά του ο Σεβασμώντος αναφέρθηκε στην υπό του Αγ. Αλεξάνδρου προάσπιση της Ορθοδοξίας και τόνισε ότι ο εορτάζων Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ συνεχίζει δια του ιδρύματος την προάσπιση αυτή σε καιρούς χαλεπούς για την πίστη. Ευχήθηκε να συνεχισθεί αυτό το έργο επί έπι πολλά με τη χάρη του Θεού και τη πρεσβεία του Αγίου Αλεξάνδρου.

Δωρεές

- * Ο Θωμάς Κωστούλας, πολύτιμες εκδόσεις του Μουσείου Μπενάκη.
- * Η Ντίνα Μπαμπίλη εις μνήμην του συζύγου της Παναγιώτου € 200.
- * Για την εορτή της Μεταμορφώσεως (πανηγύρι στα Νωπύγεια) πρόσφεραν ευγενώς διάφορα είδη οι: Νικ. Βρουβάκης, INKA Κολυμπαρίου, Μιχ. Μαραγκάκης, ΜΕΒΓΑΛ, Ιωάννης Ουντράκης, Στυλ. Στυλιανούδάκης, Ιωάν. Τζινεύρακης, Κυρ. Φουράκης, Ρουήλα Ψιτάκη.
- * Το Ίδρυμα Raymond B. Preston Family Foundation (USA) για μια αιθουσα πολλαπλών χρήσεων στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεόπτης (EKN) \$ 50.000.
- * Ο Jürgen Sonnenberg για τον ίδιο σκοπό € 10.000.

Ευχαριστούμε όλους θερμά.

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

73006 Κολυμπάρι-Χανιά

Τηλ.: 2824022245 - Fax: 2824022060

E-mail: oac@otenet.gr

www.oac.gr

ISSN 1105-7017

Εκδότης - Δ/ντης Συντάξεως:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΕΡΟΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΜΙΧ. ΓΕΩΡΒΑΣΑΚΗΣ Ο.Ε.
Χανιά - Τηλ.: 2821092482

Επήσια συνδρομή: Εσωτερικού € 5 - Εξωτερικού € 25
Εμβάσματα: ΑΤΕ-Χανιά, Λογαρ. 37704003260-96

Τιμή τεύχους € 1,5

Γίνονται δεκτές προαιτετικές εισφορές

Για τα μη ενυπόχρωμα κείμενα
την ευθύνη έχει ο Διευθυντής Συντάξεως